

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SLOVENE

Banovinski proračun

Te dni zaseda v Ljubljani banski svet dravske banovine ter razpravlja o proračunu banovine za proračunsko leto 1935/36, ki se začne dne 1. aprila 1935. Debatu, ki se tam vrši, je sicer zanimiva, ne vzbuja pa one pozornosti, kot bi jo sicer vzbudila lahko proračunska debata, čeprav so na dnevnem redu zelo važne stvari in se bo govorilo o velikih izpremembah v sistemu banovinskih financ. Kje je vzrok?

Danes so namreč banski sveti po zakonu samo posvetovalni organi bana in so poleg tega še imenovani. Njih ureditev datira iz dobe pred ustavo dne 3. septembra 1931 in je pač v najožji zvezi z naziranjem te dobe.

Kot posvetovalni organ bana pa nimajo ene, to je najvažnejše parlamentarne funkcije, to je sklepati definitivno o proračunu. Zaradi tega se morajo člani tega sveta omejiti samo na predloge in nasvete. Tak način debate pa seveda ne povzroča one razgibanosti, kot jo povzroča n. pr. proračunska debata v parlamentu, kjer se ob tej priliki s strani poslanecev pretresa celokupna politika vlade, ne pa samo ono, kar je v najožji zvezi s proračunom.

Nadalje je treba imeti pred oči dejstvo, da zaradi posvetovalne funkcije banskega sveta pripada odločitve v prvi vrsti banu in je s tem proračun prav za prav samo delo bana, odn. višjega uradništva banovine. Toda s tem, da je proračun sestavljen in da ga je pretresal tudi že banovinski svet, ki je ob njem dajal svoje pripombe in želje, še proračun ni potrjen. Tedaj gre šele v finančno ministrstvo, ki ga pa večkrat še jako temeljito izpremeni. Imamo že nebroj slučajev, da je finančno ministrstvo banovinski proračun znižalo in sicer tako, da ni dovolilo gotovih predlaganih dohodkov banovin in je zaradi brisanja teh dohodkov tudi primerno zmanjšalo proračun izdatkov. Iz vsega tega sledi, da je proračunsko delo prvenstveno delo uradništva in da drugi faktorji na njegovo sestavo nimajo naravnost vpliva.

Kakor smo pri državnem proračunu prišli do tega, da mora narodno predstavništvo odobravati ali ne odobravati predloženi proračun, tako se bo moralo zgoditi tudi pri banovinskih proračunih, kjer bodo morali postati banski sveti narodno predstavništvo dotične banovine in kot taki vršiti svojo najvažnejšo funkcijo, ter končno veljavno odločevati o proračunu. Tedaj bo zanimanje za banski svet drugačno, ker bo v resnici odločal o obremenitvi in potrebah dežele.

Sestavljalec novega banovinskega proračuna najbrž niso v dovoljni meri vpoštevali zahtev gospodarskih krogov, ker smo že čitali, da so nekateri gospodarske organizacije že stavile svoje izpreminjavalne predloge k banovinskemu proračunu. To nas opozarja na izjavo vlade, v kateri g. predsednik napoveduje v finančni politiki sodelovanje gospodarskih organizacij, zbornic itd. Prav bi bilo, da bi se to izvajalo tudi pri banovinskem proračunu in bi imele te organizacije možnost predlogov že prej, ne pa prekasno.

Po teh načelnih ugotovitvah o načinu donosa banovinskega proračuna prehajamo na stvarno ugotovitev, da so banovinski proračuni prav za prav zelo majhni. Pomisliti je treba, da znaša ves proračun dravske banovine komaj 100 milijonov Din brez podjetij, dočim znaša proračun splošne državne uprave skoraj 7 milijard Din. Banovinski proračun je komaj še enkrat večji kot proračun mestne občine ljubljanske. Pri tem je pomisliti, da ima Ljubljana nekaj nad 63.000 prebivalcev, Slovenija, za čije področje je veljaven banovinski proračun, pa nad 1.100.000 prebivalcev. To pomeni, da so funkcije, ki jih danes banovina izvršuje, prav majhne in se n. pr. v mnogih slučajih banovina omejuje samo na posredovalno vlogo med nižjimi oblastmi in ministrstvi. Vse to nam pa tudi kaže, da prevladuje v naši državi še vedno sistem, po katerem je osredotočen največji del poslov v ministrstvih, če izvajamo nižje organe. Zato tudi ne smemo smatrati banovine za organ, katerega pomen se lahko meri recimo z funkcijami ministrstev.

Iz vsega tega je razvidna nujna potreba, dati banovinam čimvečjo kompetenco in oživitviti banovinske samouprave. To je doslej obljubila marsikatera vlada, toda imela je vse druge posle, ki so se ji zdeli važnejši. Sedaj pa upamo, da se bodo razmere temeljito izpremenile, v čemer nas potrjuje deklaracija vlade z dne 3. januarja. Saj pravi izjava vlade g. Jevtiča, da »bo ena prvih nalog kralj. vlade reorganizacija državne uprave, popolna organizacija banovin kot upravnih in samoupravnih enot z izvedbo popolne dekoncentracije oblasti«. Nova vlada je doslej že izpolnila marsikaj iz svoje deklaracije, pa smo prepričani, da bo tudi izvedla dekoncentracijo, katero že težko pričakujemo. Seveda bo pri tem igralo važno vlogo tudi finančno vprašanje. Gotovo je, da se ne bo delalo tako kot doslej, ko so se organizirale banovine, da so jim bile naložene samo funkcije, ki so zahtevale le velike izdatke, ni pa država odstopila tudi dela svojih finančnih virov za kritje teh izdatkov, ki so jih prevzele nase banovine. Za povečanje efektivnosti bo treba v bodoče, ker bo država z njimi razbremenjena, povečati tudi dotacije banovinam. Posebno je to važno v naši banovini. Poglejmo n. pr. samo naše ceste.

V drugih banovinah ima država v svoji upravi znatno več cest kot v naši banovini. Tako n. pr. oskrbuje država v zetski banovini 1725 km cest pri vsem cestnem omrežju 4022 km. Skupno znaša dolžina cest v naši državi (državnih in banovinskih) (leta 1931) 39.999 km, od tega je državnih 9727 km, torej približno ena četrtina. V Sloveniji je razmerje tole: skupno banovinskih in državnih cest 4361 km (vse po stanju leta 1931), drž. pa 496 km, torej dobra desetina. Seveda pa moramo k temu dodati še neko važno dejstvo. Druge banovine podpira država poleg tega, da ima v njih polno svojih ustanov, katerih ni oddala banovinam in jih torej vzdržuje iz državnega proračuna, se z velikimi dotacijami, ki znašajo n. pr. 32 milj. Din za primorsko banovino, 17,5 milj. Din za vrhsko banovino, dočim plačuje naši banovini dotacijo v znesku 1 milj. Din, kateri znesek pa je bolj smatrati za priznavalino.

Novi banovinski proračun prihaja baš v času, ko je pričakovati, da se bodo izvršile znatne izpremembe v načinu finansiranja banovinskih potreb. Pri tem je gotovo, da

Zakaj se Anglija toliko poteguje za mir v Evropi?

Tiho morje — velika skrb Anglije

Anglija hoče mir v Evropi, da se lahko posveti obrambi tihomorskih posestev proti Japonski
Tajinstveno japonsko nakupovanje starih ladij po vsem svetu

Amsterdam, 7. febr. c. Nizozemski listi, ki z veliko pozornostjo zasledujejo pogajanja, ki jih je razvila Anglija za pomirjenje Evrope, opozarjajo že nekaj dni, da ima angleška politika, ki nikdar ne dela tja v en dan in ima navadno daleč naprej ležeče cilje, svoje posebno ozadje. Anglijo skrbi razvoj dogodkov na Tihem morju, kjer se z vedno večjo silo pojavlja Japonska in bo začela ogrožati bitne točke angleškega imperija. Anglija zato ne more trpeti, da bi v Evropi ostala dozdajna zmešnjava, ker se mora posvetiti svojim skrbem za kolonije in dominijone na Daljnem vzhodu in v območju Tihega morja. Anglija hoče hitro urediti Evropo, da je ne bi zadrževalo kakšne nove motnje pri njeni politiki v obrambo avstralskega otočja. Tako se izraža »Nieuwe Rotterdamse Courant«, ki pravi, da je »Tiho morje ključ vse sedanje angleške politike«. Da bi Anglija imela mir v Evropi, je pripravljena plačati večjo ceno, kot recimo pred par leti. Anglija se trudi, da bi Nemčijo iztrgala iz osamljenosti in tako ustvarila ravnovesje v Evropi, da bi se mogla tem bolj posvetiti osamljevanju Japonske in obrambi svojih tihomorskih posesti.

V zvezi s tem poročilom je zanimivo beležiti še drugo vest, ki jo ponatiskujejo nizozemski listi, da Japonska namreč sistematično kupuje po vsem svetu vse stare bojne in trgovske ladje, kjer jih le dobijo more. Tako se je baje nizozemskemu častnikarju izrazil admiral Jamamoto, da bo Japonska te ladje popravila

ter jih porabila kot pomožne bojne ladje v primeru vojne, druge pa bo razdrla in vporabila samo kot železo in za municijo. Samo v zadnjih treh letih je Japonska nakupila vsega 80 ladij z okroglo 600.000 tonami, od katerih je nanovo opremila 200.000 ton, ostalih 400.000 pa porabila v svojih municijskih tovarnah. Največ ladij je Japonska nakupila v Angliji in sicer 52 s 412.853 tonami, v Ameriki pa zadnje leto 6 ladij s 36.000 tonami. Kupovala jih je po 60.000 dolarjev. Letos je kupila že 25.000 tonsko »Adriatic«, pogajanja se pa vršijo še za nakup 5 starih bojnih ladij z 20.000 tonami, ki jih bo menda dobila za 45.000 dolarjev vsako. Angleška admiraliteta je šele sedaj prišla na sled temu sistematičnemu nakupovanju in je odredila, da se brez njenega dovoljenja nobena ladja ne sme več prodati inozemstvu, ker bi pomenilo ojačevanje japonske pomorske sile samo nevarnost za območje angleškega trgovskega in bojne brodovja.

Japonska „utrjena oporišča“ v Tihem morju

Berlin, 7. febr. AA. DNB poroča iz Tokia: Minister mornarice Osumi je izjavil v proračunskem odboru parlamenta, da je Japonska vlada pripravljena skleniti nov sporazum o utrjenih oporiščih v Tihem oceanu. V nadaljnjem svojem govoru je minster navedel, da je japonski admiral Jamamoto kot delegat svoje vlade v Londonu sestavil podrobne predloge

glede vojne mornarice. Ta načrt je bil sestavljen na željo angleške vlade. Tvoril pa bo nekakšno podlago za nadaljne razorožitvene predloge. Japonska vlada ni vezana na te načrte. Če bo treba, bo mornarica sestavila posebne načrte glede svoje izpopolnitve. Za prihodnji dve leti zadošča sedanji dopolnilni načrt.

V svoji izjavi v parlamentu je japonski mornariški minister Osumi dejal med drugim, da je treba v bodočem pomorskem dogovoru imeti na umu jasne določbe glede britanskega pomorskega oporišča v Singapuru in glavnega ameriškega pomorskega oporišča ob Havajskih otokih.

Japonci Hitlerju:

„Vsi Japonci vas občudujejo“

Berlin, 7. febr. c. Danes je bila nastopna avdience novega japonskega poslanika v Berlinu. Novi japonski veleposlanik je nagovoril Hitlerja in mu je v nagovoru izjavil, da ga ves japonski narod občuduje, ker je Nemčijo dvignil iz brezupnosti in jo postavil na tako višino, da jo mora danes ves svet spoštovati in vpoštovati. V imenu svoje vlade je izjavil, da Japonska zelo želi, da bi se obe državi čimbolj zblizali, in sicer na političnem in gospodarskem polju. Hitler se mu je zahvalil in je izjavil, da je tudi želja Nemčije, da bi se z Japonsko čimbolj zblizala in prijateljsko sodelovala.

Drugi obraz londonskega sporazuma

Torej le pakt štirih? Čudna razlaga italijanskega tiska o potrebi nadzorstva nad sitnimi malimi

Rim, 7. febr. V italijanskem časopisju se kot po nalogu neprestano ponavlja refren, da je francosko-angleški sporazum, dosežen v Londonu, samo korak naprej k največji Mussolinijevi diplomatični zamisli: paktu štirih velesil. V Rimu sta se 7. januarja sporazumeli dve veliki državi, Italija in Francija. Njihov sporazum je omogočil uspeh pogajanj med dvema velikima državama, Francijo in Anglijo. Oba, rimski in londonski sporazum, pa imata samo ta cilj, da dovedeta do sporazuma med dvema velikima državama, med Francijo in Nemčijo, ter tako velenita Nemčijo kot četrti kot v zvezo, v kateri tvorijo tri ostale kote že Anglija, Italija in Francija. Z drugimi besedami je to že tisti direktorij velesil, za katerega se je Mussolini zavzel majnika 1933, a je ostal vsled nastalih zaprek še čisto dimnast v ozadju evropske politike. Sedaj so te zapreke odstranjene. Kakšne so sploh te zapreke bile? Vprašanje Podonavja, nasprotstvo malih držav v Podonavju in na Balkanu, nasprotstvo Poljske in Rusije. Rimski sporazum je takorekoč, tako vsaj mislijo italijanski listi, uredil vprašanje Podonavja tako, da bo za male države sprejemljivo. Londonski sporazum je uredil vprašanje vzhodnega pakta, ki ga je obgrizel v toliko, da bo vsebinsko enak podonavskemu paktu o nevmišljanju. Uredil je tudi vprašanje varnosti zapadnih malih držav Belgije, Nizozemske in Danske. Končno je med tem dobila zadoščenje tudi Poljska z naslovom velesile in Rusija s tem, da je vstopila med evropske velesile z vstopom v Zvezo narodov. Stavbo naj sedaj konča velika vseobsegajoča pogodba o razorožitvi in varnosti, ki naj jo podpiše četverkot velesil, ki se mu pridruži ta nadalnja člana direktorija še Poljska in Rusija. Direktorij velesil bi pa potem skrbno pazil, da bi njenemu nadzorstvu podrejeni pakti, to so podonavski, vzhodni in zapadni letalski pakt, čuvali mir

Dunajska vremenska napoved: Narasčanje oblačnosti. Padec temperature. Severni vetrovi. Zagrebška vremenska napoved: Pretežno oblačno, počasi se bo zjasnilo, hladneje.

Hlad med Ameriko in Rusijo

Washington, 7. febr. b. Diplomatski odnosi med Združenimi državami in sovjetsko Rusijo so ogroženi in vsi znaki kažejo, da se je pričela počasna likvidacija istih. Vzrok temu je iskati predvsem v predvojnih dolgovih. Sovjetska vlada je takoj po priznanju in vzpostavitvi diplomatskih odnosov z washingtonsko vlado storila potrebne ukrepe, da se to vprašanje spravi z dnevnega reda. V pogajanjih med sovjetsko Rusijo in ameriško vlado doslej ni prišlo do nobenega rezultata. Sovjetski poslanik se je poslužil svoje znane tak-

bodo funkcije banovine izredno narasle. Stremeti pa bo morala banovina, da pride do pravične razdelitve dohodkov države in banovine. Kajti le na ta način bo omogočeno poslovanje banovin v onem obsegu, kot si ga vsi obetamo od dekoncentracije uprave.

med sitnimi malimi državami. Tako razlaga sedanjo politično črto »Tribuna«, ki si čestita, da se vedno bolj uresničuje zamisel nadvlade velikih sil nad malimi poredneži.

Nemčija še ne ve, kako

Berlin, 7. febr. c. Nemška vlada še zmeraj razpravlja o sporazumu med Francijo in Anglijo. Zvezni kancelar Hitler je tako zaposlen s tem delom, da je za nadaljnjih deset dni sploh odpovedal vse obiske in sprejeme, ker hoče imeti ves čas na razpaloga samo za veliko vlogo, ki si jo prisvaja v vodstvu nemške zunanje politike. Nemško časopisje se sedaj že toliko razpisuje o londonskem sporazumu,

Razpad političnega revizionizma?

Trenje na Madjarskem

Grof Bethlen želi sporazuma z vsemi sosedi

Budimpešta, 7. febr. b. Vsi znaki kažejo, da je položaj madjarskega ministrskega predsednika Gömbösa resno omajan, ker je zavladalo v sami vladni stranki proti Gömbösu veliko nezadovoljstvo zaradi dejstva, da med njim in voditeljem stranke malih posestnikov Eckhardom prihaja vse bolj do izraza ozko politično sodelovanje, s katerim vladna stranka, zlasti pa njen pravi voditelj grof Bethlen nista zadovoljna. Ne gre samo za važna notranje-politična vprašanja, temveč tudi za delikatne zunanje politične probleme, predvsem za problem revizije mirovnih pogojev. Kakor znano, je predčvrščajšim v »Ujsagu« izšel nepričakovano članek, ki ga je napisal grof Bethlen in v katerem je jasno povedal, da se mora vsaj trenutno opustiti revizionistična politika zaradi političnega stanja v Evropi, ker se ne more pričakovati, da bo ta problem tako hitro prišel na dnevni red. V krogih vladne stranke vlada prepričanje, da bo spor med

da pravi, da Nemčija načelno pristaja na londonski sporazum. Vendar pa mora ves problem podrobno proučiti in zato še dolgo ne bo dala svojega odgovora na londonsko vabilo. Danes se tudi demantirajo vesti o tem, da bi bil nemški poslanik v Parizu Roland von Köster ponesel s seboj kakšno nemško noto glede londonskega sporazuma. Köster je samo odpoval na svoje službeno mesto. Če je danes obiskal takoj po svojem prihodu francoskega zunanjeja ministra Laval, potem to še ne dokazuje, da je moral nesti s seboj že nemške protipredloge.

Simon o Parizu

Pariz, 7. febr. c. Jutri zjutraj pride v Pariz angleški zunanji minister sir John Simon, ki bo predsedoval svečanemu kosilu angleško-francoske trgovske zbornice v Parizu. Dasi se bo sir John Simon mudil v Parizu samo 24 ur, se bo vendar sestal s francoskim zunanjim ministrom Lavalom. Ta sestanek je popolnoma normalen, ker je določen v besedilu londonskega sporazuma, kjer se pravi, da se bodo poslej angleški in francoski državniiki večkrat sestajali, da pospešijo delo, določeno v sporazumu samem.

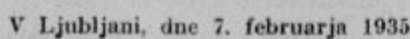
Eckhardom in Bethlenom le pospešil končni obračun z Eckhardom in istočasno prisilil tudi Gömbösa, da izvaja iz tega konsekvence. Grof Bethlen v svoji borbi ni osamljen. Njega ne podpira samo grof Karoly, ki uživa veliko zaupanje vladne stranke, temveč tudi sin pokojnega Alberta Apponyja Jurij, ki je v »Ujsagu« napisal značilen članek, v katerem soglašja s politiko Bethlena in povdarja, da se bo Madjarska morala zblizati s svojimi sosedi. Važno pri tem je samo, kako se bo to zblizanje izvršilo. Predvsem moramo vzpostaviti dobre sosedske odnose s prijatelji, da bomo pozneje lahko govorili o vprašanjih, o katerih danes naši sosedi sploh ne bi hoteli razpravljati. Osebo mi je znano, da si ravno češkoslovska želi takšnega sporazuma, nevem samo, če bodo ti krogi to svoje stališče lahko tudi uresničili. Naša dolžnost pa bo, da damo našim prijateljem vsako možnost za sporazum, da nas ne zadene krivda.

„Patriotizem — zatočišče tatov“

Spor med Bethlenom in dr. Eckhardom je stopil danes v nov stadij. Dr. Eckhard je vložil kazensko ovadbo proti listu »8 Ora Ujsag«, ker je ta list v svojem članku, v katerem polemizira z Eckhardom, povdaril, da je patriotizem zelo mnogokrat azil za razne tatove. Z druge strani pa se ne pripravlja na ostro borbo samo dr. Eckhard, temveč tudi predsednik vlade dr. Gömbös, ki je v vladni stranki prišel zbirati okoli sebe mlajše elemente, medtem ko je Eckhard istočasno razvil pe vsej državi močno agitacijo proti bivšemu ministrskemu predsedniku Bethlenu, ki Bethlenu ne bo prinesla ravno najboljših sadov.

V zvezi z vsemi temi prerekani pa je zanimivo stališče guvernerja Hortyja. Dobri poučeni politični krogi trdijo, da je regent Horty brezpozorno gojil za politiko grofa Bethlena, namreč za opustitev brezizgledne in za Madjarsko škodljive politike revizionizma, a za odločno sodelovanje s Francijo, češkoslovska in Italijo.

★
Ankara, 7. febr. b. Izšel je dekret, s katerim se menja sedanje ime predsednika turške republike Kemala-Ata Turka v Kamal, kar pomeni v turškem jeziku vojsko (moč).

† Dr. Valentin Rožič

Ljubljana, 7. febr.

Senator dr. Valentin Rožič je danes ob 14.40 po kratki bolezni in hudem trpljenju umrl v Leonišču. S pokojnikom odhaja v večnost markantna osebnost v javnem in političnem življenju. Pokojnik je bil rojen 2. sept. 1878 v Olševku pri Sv. Trojici pri Moravčah. Bil je pristen in šegav Moravčan. Po gimnazijski maturi, ki jo je l. 1901 napravil v Ljubljani, se je posvetil filozofskemu študiju na graški univerzi. L. 1908 je napravil doktorat, nakar se je posvetil privatnemu delu. Udeleževal se je takratnega političnega dela in je bil najprej dolgo let tajnik SLS, nakar se je preselil v Celovec, kjer se je živahno udeleževal slovenskega političnega dela med koroškimi Slovenci. Bil je tajnik Družbe sv. Mohorja. Jeseni l. 1915 je bil poklican k vojakom ter je bil v vojni do 3. novembra 1918. do prevrata. Nato je odšel v Celovec, da organizira narodnopolitično delo med koroškimi Slovenci.

Nemška deželna vlada v Celovcu ga je povsod nadzirala in ga naposled internirala v Spitalu, pozneje v Litzterhofu, nato v Trebesingu, naposled pa ga je poslala celo v Gmünd na Gor. Avstrijsko, da bi ga tako odrezala od vseh stikov z osvobojeno Slovenijo in s koroškimi Slovenci. V internaciji se je nahajal do 3. 8. 1919. L. 1920 je bil imenovan za profesorja na Tehnični srednji šoli v Ljubljani. Vpokojen pa je bil leta 1931, da je mogel kandidirati na takratni Živkovičevi listi. Ker ni s svojo kandidaturo

prodrli, je bil pozneje imenovan za senatorja. Na Tehnični srednji šoli je poučeval slovenščino, zemljepis in domoznastvo.

Pokojnik se je tudi publicistično udeleževal. V Celovcu je l. 1914 izdal brošuro »Spomenik na Gosposvetskem polju«, po prevratu pa »Jugoslavija in njene meje. I. del. Koroška«, dalje »Slovenski Korotani«, »Plebiscit v Koroški Sloveniji«, »Boji za Koroško«. V Mohorjevih knjigah je objavil tudi več spisov poljudnoznanstvene vsebine.

Pokojnik, ki se je zadnja leta udeleževal jugoslovanske notranje politike, je po svojem sreču ostal koroški Slovenec. Kolikokrat je izdal svojo tajno željo, da bi se vrnil nazaj v to slovensko deželo, kjer je vložil najlepšo dobo svojega javnega življenja in vso ustvarjajočo navdušenost svoje mladosti. Saj ga ni bilo govora, bodisi doma v Sloveniji, bodisi v senatu, v katerem bi ne bil vedno prišel nazaj na vprašanje Koroške in njenih zapuščenih Slovencev, ki so baš za časa njegovega delovanja na Koroškem pokazali tako silno narodno odpornost. Ni ga kraja, ni je vasice, ki je ne bi bil pokojnik na Koroškem oblezel in menda je tudi ni kmetije, kjer bi njegov dobrodušen značaj in njegova vesela narava ter njegova prečiščena slovenska beseda ne ustvarjali prijateljev, ki so še danes, 15 let, odkar dr. Rožič ni smel več tja, jamstva slovenskega narodnozavednega trajanja. Greš v Zilo, greš na dječko stran, greš v Podjuno, povsod poznajo dr. Rožiča, povsod so se njegovim veselim dvotipom smejali, povsod se ob njem za slovenstvo navduševali. Po plebiscitu je bil kakor iztrgan iz svojega naravnega delokroga, ki mu tostran Karavank ni mogel najti pravega nadomestila.

Z dr. Rožičem lega v grob pobornik za slovenske narodne manjšine, vendar katoliški značaj, očarljiv govornik, velik dobrotnik. Saj je znano, da ga je tudi njegova zadnja leta pri vsem njegovem delovanju vodila le želja, ne da samega sebe uveljavlja, ker sebičnosti ta slovenski katoliškok mož ni poznal, ampak da najde zaposlitve svojemu vedno žuborečemu duhu in da dela in deli dobrote. Koliko naših dijakov, koliko naših pridnih malih nameščencev in nameščenk, je rajni s pomočjo svojih zvez in vplivov rešil dnevnih skrbi, ko so zadnja leta čestokrat stali pred pošastno bodočnostjo. Siroka javnost tega ne ve, morda, toda tisti vedo, ki jim je bil pokojni srčnodobri dr. Rožič tihi pomočnik in prijateljski dobrotnik. Ve to pa tudi Bog, ki mu je ta krščanski mož zvesto služil in ki ga bo v večnosti obdaroval za vse, kar je storil v nesebičnem delu za narod kot tak in za najbolj revne med njim še posebej. Bog mu daj večni mir in pokoj! Žalujemo gospej soprogi in ostalim sorodnikom naše globoko sožalje!

Podrobnosti o nesreči pri Goričanah

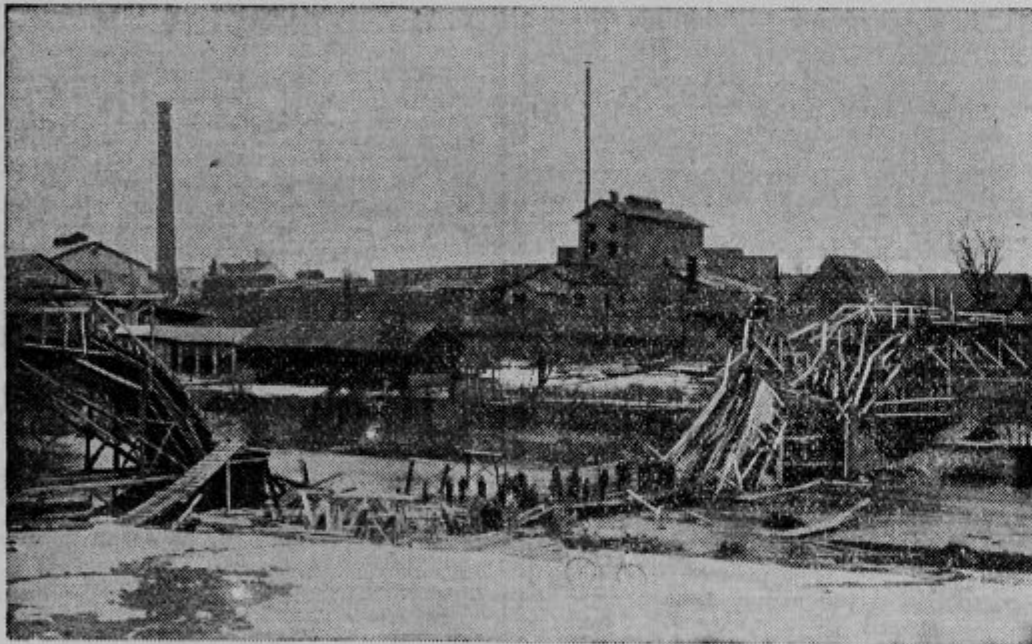

Foto: J. Gaber, Medvode.

Goričane, 7. februarja.

Medvodska občina se je dolgo borila, preden je dosegla pri merodajnih oblasteh odlok, da se na mestu prejšnjega lesenega občinskega mostu, zgradi nov, železobetonski most. Prvi načrt je napravil univ. prof. inž. dr. Kasal, ki pa ni bil odobren ter je nato tehnični oddelek banke uprave po inž. Vilherju izdelal nov, za približno 150.000 Din cenejši načrt. Ko so bila lani po leti razpisana oddajna dela, se je pri občini zglasilo 9 ponudnikov. Proračun banke uprave za gradnjo mostu je znašal 436.882 Din. Od vseh ponudnikov je bil najcenejši g. Emil Tomažič, stavbenik v Ljubljani, ki je poprej zgradil most čez Soro pri Škofji Loki in je gradil tudi škofjeloško šolo. Na seji, pri kateri je šlo za to, komu se dela oddajo, sta bila dva konkurenta. G. Tomažič kot najnižji ponudnik in tvrdka »Obnovac«, ki ima svojo centralo v Belgradu in katere lastnik je inž. Turner in ki ima svojo podružnico tudi v Ljubljani. »Obnovac« je na dotični seji svojo ponudbo toliko znižala, da jo je zenačila s ponudbo Tomažičevo. Na dotični seji so nekateri odborniki poudarjali, da je pri »Obnovci« vloženo domače kapital in da je tvrdka specialno gradbeno podjetje za mostove. Občinski svet se je pod višjim pritiskom naposled odločil za »Obnovac«, ki je dela zlicitala za nekaj nad 559.000 Din.

Tvrdka je pričela z deli sredi meseca oktobra. Občina je tvrdki med drugimi stavila pogoji, da morajo biti pri delu zaposleni domačini in da mora najnižja meza znašati 3 Din na uro. Tvrdka je res delavce plačevala po 3 Din, nekatere pa po 4 Din za uro. Zaposlenih je bilo 20 do 30 delavcev, ki so zadnji čas proti božičnim praznikom delali noč in dan. Most je bil v surovem stanju dovršen tik pred božičem. Ko je poteklo 6 tednov, se je tvrdka odločila, da prične z razpajenjem. Kakor smo že omenili, so ta dela pričeli predčerašnjim. Delavci so delali prav previdno.

Danes dopoldne je prispela v Goričane posebna komisija tehničnega oddelka banke uprave, ki je vse dopoldne in popoldne pregledovala po katastrofi nastali položaj. Komisijemsku ogledu so prisostvovali tudi zastopniki podjetja, papirnice in medvodske občine. Kaj je komisija dognala, trenutno še ni mogoče objaviti.

Se nekatere podrobnosti o katastrofi! Oba hudo poškodovana in v ljubljansko bolnišnico prepeljana Marolt in Kopač sta sedaj izven vsake nevarnosti. Na nju se je zgrnilo največ tramovja, ki je nad lokom tvorilo lesen most, na katerem so bile napeljene tračnice za dovoz gramozu v vagončkih. V veliki nevarnosti je bil delavec Babnik. Ta je stal spodaj pod lokom ob vodi. Ko je začel najprej rahel, pozneje močan tresk, je toliko odskočil, da ga ni belonski masiv podsl. Babnik je bil drugič našel grob pod betonsko maso in težavno bi ga bilo izkopati. Sreča je bila velika, da se delavec še niso spravili na delo pod lok, kajti vsi bi bili podslati in njih družine bi bile danes brez družinskih skrbnikov. Babnik je v našem poročevalcu izjavil: »Bilo je nekaj strašnega. Ko je beton padel v vodo, se je Sora visoko zapenila. Bilo je vse belo!« Drugi delavec pa je omenil: »Bil sem na fronti. Kaj takega pa tudi na fronti nisem doživel.« Mnogi očividci pripovedujejo, da jih je spreletela silna groza, kar okameneli so, ko so videli, kako se most podira s trusem in treskom. Vodni curki so pljuskali do 30 m visoko. Oba stranska loka, ki sta dolga 18 m, sta ostala nepoškodovana. V vodi teče masiv je sedaj povzročil, da je Sora proti papirnici narasla za 20 cm.

— Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolenosti žlez, izpuščenju na koži, tvorbi uravnava »Franz Josefova« voda izborna toli važno delovanje črevesa.

„Henrik, gobavi vitez“ v Nemčiji

Slovensko rudarsko in delavsko društvo »Sveta Barbara« in »Slovensko društvo rožnega venca« v Gladbecku je priredilo dne 21. januarja krasno uspešno prireditev. Dopoldne so imeli naši izseljenci v Nemčiji mašo in pridigo v kapelici bolnišnice, nato pa božičnico, katere se je udeležila domala vsa slovenska naselbina. Zborovalce je pozdravil predsednik »Svete Barbare« Dobravec, nato pa je spregovoril za Slovence zasluzni vikar g. Tensundern, kateremu je predsednik izrekel čestitke obeh društev k imenovanju konzistorijalnega svetnika lavantinske škofije. Sledila je uprizoritev Meškove božične drame »Henrik, gobavi vitez«. Igro je naštudiral gospod Schiller, načelnik odskega odseka rudarskega in delavskega društva »St. Lambert«, za kar mu je

izrekel predsednik priznanje. Kroji igralcev in uprizoritev je bila prvovrstna ter so predvajali želi mnogo odobravanja.

Pisatelj drame Meško je našim izseljencem k tej uprizoritvi pisal: »Naj bi vam zato bil ta večer, kakor da sedite tu doma ob nas in se pomenkujemo v svojem jeziku, v slovenski govorici. V duhu bom med vami in se bom srčno veselil, če vam bo igra naredila topel in prijeten večer in vas tembolj priklenila na našega predobrotnega Boga Očeta nas vseh, najbolj ljubečega Očeta njih, ki so revni in trpijo«.

K lepi prireditvi je izrazilo priznanje tudi gladbeško krajevno časopisje, zlasti »Gladbecker Volkszeitung«.

Pismo iz Garmisch-Partenkirchena

Japonci na nemških zimsko-sportnih tekmah

Iz razgovora z g. E. Tsuruoko, članom olimp. odbora.

Garmisch-Partenkirchen, 4. febr.

Kakor sem že poročal, se nahajajo točasno v Garmisch-Partenkirchenu najrazličnejši narodi in celo Japonci ne manjka. Njihovih tekmovalcev sicer za enkrat še ni, toda japonski pripravljalni odbor za prihodnjo olimpijado je poslal svojega člana E. Tsuruoka, da pripravi vse potrebno za svoje sportnike, ki bodo prihodnje leto tekmovali v Garmisch-Partenkirchenu na zimskih in v Berlinu na letnih olimpijskih igrah. Na drugi strani pa ima omenjeni Japonec tudi to nalogo, da preštudira vse sportne naprave, podnebje, prehrano, sploh vse, kar je važno za sportnike, ki hočejo doseči kak uspeh na tako važnih tekmah, kakor so olimpijske igre. Je to izredno prijazen človek, ki pazno motri vsa tekmovalja, zraven pa tudi sam smuča. Govori tudi nemško, sicer slabo, a vendar toliko, da se da sporazumeti z njim. Naprosil sem ga, če bi mi hotel povedati nekaj o sportu na Japonskem, o udeležbi na prihodnjih olimpijskih igrah itd., kar mi je radevolje ustregel.

»Kako dolgo ste že v Evropi, do kdaj nameravate ostati tu in zakaj ste pravzaprav prišli sem?«

»Od meseca novembra preteklega leta sem že v Evropi. Nahajam se stalno v Nemčiji, kjer ostanim do prihodnjih olimpijskih iger. Prišel sem zato, da vse potrebno pripravim za japonsko ekspedico, ki se udeležbi prihodnjih olimpijskih iger. Na drugi strani pa je važno, da preštudiram podnebje, razne sportne naprave itd. in da stalno poročam domov v vseh stvareh, ki so potrebne za dosego čim boljših uspehov.«

»Koliko japonskih sportnikov pa pride na olimpijske igre prihodnje leto?«

Za zimsko sportne panoge v Garmisch-Partenkirchenu jih postavimo kakih 40 in sicer za tek na dolge proge, skoke, za kombinacijo, za smuk in slalom, hokej ter umetno drsanje. — Na letno olimpijado v Berlin pa pride okrog 100 naših sportnikov in sportnic. V Berlinu nastopimo v lahki atletiki, plavanju, veslanju, jahanju, boksu, rokoborbi, telovadbi, hokeju, nogometu, jadrnanju, baseballu ter korbhali. V lahki atletiki in plavanju nastopimo z moškimi in ženskami. Kakor gotovo veste, imamo eno plavalcko, ki ima sama tri svetovne rekorde in to na 200, 400 in 500 m.

»V kateri panogi boste po vašem mnenju dosegli na prihodnji olimpijadi najboljše uspehe?«

Vsekakor v plavanju, kjer imamo nič manj kakor 5 svetovnih rekordov in ni izključeno, da se bo do olimpijskih iger pojavila še kak nova zvezda. Tudi v lahki atletiki, zlasti v skokih in v maratonskem teku upamo na dober plasman. In v sprintu se bomo morda uveljavili. Slabi pa smo v metih, saj veste Japonci smo mahni ljudje, pri metih pa se uveljavljajo le bolj veliki sportniki.

»Čudno se mi zdi, da se udeležite tudi telovadnih tekmah. Ali se tudi pri vas goji telovadba v taki meri, da se boste lahko podali v tako hudo mednarodno konkurenco?«

Naši telovadci so bili prvokrat v mednarodni borbi na olimpijskih igrah v Los Angeles-u. Tedaj so se slabo odrezali, kar je razumljivo, ker so bili prvič na mednarodnih tekmah. Od tedaj so pa mnogo napredovali, tako, da upamo, da bomo tudi v tej panogi — če ne odločilno posegli vmes — pa vsaj častno zastopali svojo domovino.

»Ali imate morda kake trenerje?«

Ne! Vse delamo sami z lastnimi močmi. Prav v nobeni panogi nimamo tujih trenerjev.

»Kako pa propagirate potem pri vas sport, da je tako razširjen in na tako visoki stopnji?«

V ljudskih in srednjih šolah imajo po 2—3 ure na teden telovadbe oziroma sporta. Na univerzi gojitev telesnih vaj ni obvezna, vendar imamo ravno na visokih šolah veliko število internacijalecev. Pa tudi država skrbi za propagando telesnih vaj. Pri prosvetnem ministrstvu imamo poseben pododdelek v to svrha. Amaterska sportna zveza gradi stadione, igrišča, telovadnice, prireja tečaje, sploh skrbi za vse, da se sport čim bolj razvija, denar pa daje deloma država, deloma pa ljudstvo samo potom zbirki.

»V zadnjem času se bije velik boj med vami, Italijo in Finsko glede olimpijskih iger, ki se vrše. Mi hočemo na vsak način, da se vrše olimpijske igre pri nas in sicer v Tokiu. Zdi se mi pa, da bo rešitev tega vprašanja precej težka zadeva, da-

Japonec g. Tsuruoka, delegat japonskega olimpijskega odbora (na desni) v pogovoru z našim poročevalcem g. I. Kermavner-jem

siravno na drugi strani rad priznam, da je Japonleta 1940. Kaj mislite vi glede tega?«

Ska daleč, zelo od rok tako Evropi kakor Ameriki. Sicer je pa mesto Tokio pripravljeno povrniti vsem sportnikom vozne stroške do nas. Toda tudi to najbrže — vsaj tak utis imam — ne bo dosti pomagalo, kajti Italija in Finska, kateri bodo skoraj gotovo podpirali vsi evropski narodi, se zelo polegujejo za olimpijado in zato ni verjetno, da bi se mednarodni olimpijski odbor odločil za Tokio.

»Koliko časa bi pa bilo treba pravzaprav potovati na Japonsko?«

Potovanje preko Sibirije bi trajalo najmanj 2 tedna (na eno stran), po morju pa celo 35 dni. Iz tega torej sledi, da bi vsak evropski atlet porabil samo za potovanje 30, odnosno 70 dni.

»Ali se Japonska zelo pripravlja na Garmisch-Partenkirchen in Berlin?«

Vse je na delu, lahka atletika je že celo leta 1933 usmerila svoje delo na berlinske igre.

»Ali imate za umrlo atletinjo Hitomi, katero je v Amsterdamu obhudoval ves svet, kako nadomestilo?«

Na žalost ne. Se danes žaluje ves japonski narod za njo, sportniki pa sploh ne moremo preboleti bolečin, ki nam jih je zadala njena nepričakovana smrt.

»Kako pa je v splošnem s sportom na Japonskem?« Koliko odstotkov naroda se bavi s telesnimi vajami?«

Sport je pri nas zelo razširjen. Lahko se reče, da goji 30 odstotkov naših ljudi sport. Svet namreč premalo pozna sporte, ki jih goji naše ljudstvo in katerih ni v programu olimpijskih iger.

»Ali imate morda še kaj povedati o vašem sportu?«

Najpopularnejši sport pri nas je baseball, v katerem imamo vsako soboto in nedeljo tekme, katerih se udeležuje 50.000 in več gledalcev. Nato pride nogomet, na tretjem mestu je boks in šele nato noge na vrsto trajanje in lahka atletika. Pa me ne smete napačno razumeti. To je vrstni red po katerem lahko presodite interes Japoncev za posamezne sportne panoge. Drugače pa je naš plavalni sport in lahka atletika — kakor vam je znano, na visoki stopnji.

Se več stvari sva se pomenila s tem prijaznim Japoncem, ki mi je radevolje odgovorjal na vsa vprašanja. Za proti uslugo pa ni hotel drugega od mene, da mu pošljem »Slovenca«, ki bo o tem poročal in pa, da ga vzamem popoldne malo v smučarski tečaj, kar sem mu seveda radevolje ustregel.

I. K—er.

Ljubljanske vesti:

Zasedanje banovinskega sveta

Ljubljana, 7. februarja.

Danes dopoldne je banovinski svet še vedno nadaljeval obravnavo o kmetijskem skladu. Govorili so k tej točki Bajuk, Janžekovič, Kühr, Jereb, Detela, Gornjak in drugi. Dohodki kmetijskega sklada so bili v nasprotju z izdatki obravnavani zelo kratko. Na razna vprašanja je pojasnjeval podban dr. Pirkmajer, nakar je bil banovinski sklad v celoti sprejet.

Podban dr. Pirkmajer je posebno naglašal, da je pri nas banovinska taksa na živinske potne liste ostala neizpremenjena in v primeri z drugimi banovinami nizka. Ta banovinska taksa bo pri nas vrgla 700.000 Din, ki bodo šli vsi v kmetijskem skladu ponovno za kmetijske namene. V načelu je bilo določeno, da plačuje to takso kupec živine.

Proračun kmetijskega sklada je bil nato odobren, nakar je govoril načelnik gozdarskega oddelka banske uprave inž. Šivic, ki je v glavnem naglašal:

Vsa gozdarska službena mesta pri banki upravi v lanskem letu niso bila zasedena, zaradi česar ni bilo možno opravljati službe tako, kakor bi bilo potrebno. V gozdarskem oddelku samem so bila mesta izpolnjena šele do konca leta 1934. Za nekatere gozdarske zadeve je banovina določila nekaj sredstev v proračunu, in sicer za drevesnice 5000 Din, za podpora, za gozdomatice 60.000 Din, za odpravo brezpladnih gozdnih sadik 5000 Din, za predhrano gozdnih učencev nižje gozdarske šole v Mariboru 50.000 Din. Poročal je nato o uspehih gozdarske šole v Mariboru, ki ima poseben banovinski proračun ter jo je že pred tremi leti prevzela od države banovina.

Banovinskih drevesnic je 13, ki merijo 7,5 ha. Te drevesnice se vzdržujejo same. Lani so oddale okoli 3.200.000 gozdnih sadik, leta 1933 2.530.000 in leta 1932 2.974.000. Pogozdovanje, sodeč po oddanih sadikah, napreduje. Okoli 1.150.000 sadik je bilo oddanih po polovični ceni ali brezplačno. Spomladi pa dobijo siromašni prosilci še okoli 100.000 sadik. Banovinske drevesnice imajo sedaj zalogo 11.160.000 gozdnih sadik. Letos bi mogle drevesnice oddati

Ustanovni občini zbor Društva brezposelnih profesorjskih kandidatov bo v nedeljo, dne 10. t. m. ob 10 na državni učiteljski šoli (moški oddelki). Vse brezposle diplomirane filozofe pozivamo, da se običnega zbora gotovo udeležijo. Vabljeni so tudi vsi, ki se za stvar zanimajo. — Pripravljali odbor.

Rokodelski oder. Veseloiriga »Konec stanovanjske krize« se je pri prvi uprizoritvi v Rokodelskem domu občinstvu tako priljubila kakor malokatera igra. Da ustrežejo opetovano izraženim željam, jo bodo igralci Rokodelskega doma v nedeljo 10. t. m. ponovili. Režija je v spretnih rokah g. Janka Novaka. On je priznan komik in vpliva kot režiser na vse igralce tako, da pride zabavni del v igri do popolne veljave. Predprodaja vstopnic bo v nedeljo od 10 do 12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. — Pričetek igre je v nedeljo zvečer ob pol osmih.

Gasperček nastopi v nedeljo ob 3. in 5. uri v Vazemni zavarovalnici, Miklošičeva c. pri predstavah Rudeča kapica in »Gasperčkov konj«. Otroci pridite. Predprodaja vstopnic v trafikah Union in pred vsako predstavo. Sedeži po 6, 5, 4 Din, stojnice po 2 Din.

Solarji se puntajo. Na neki ljubljanski šoli je bil izključen neki učenec. Ta je menda pozneje govoril, da bo streljal na svojo bivšo razredničarko. Iz tega so nastale razne govorice. Uredništvo je o tem prejelo dopis in ga v dobri veri objavilo. Sedaj smo se prepričali, da so te govorice silno pretirane. Res je le, da je bil en učenec izključen, vse drugo pa je plod ljudske domišljije.

Popolna razprodaja bluz, damskih in otroških oblik ter igralnih blazit. Po skrajno nizkih cenah. M. Kristofič Bučar, Stari trg 19.

25% popusta 25%

od cerkvenih govorov dr. M. Opeka

dobi kdor kupi celo zbirko do 15. III. 1935

Čela zbirka obsega 24 zvezkov ter stane nevezana Din 466 — s popustom pa samo Din 349-50.

H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva 2

Kulturni obzornik

† Ks. Šandor Gjalski

V sredo, 6. februarja opoldne je umrl nestor hrvatskih pisateljev — Ksaver Babić-Gjalski. Z njim so Hrvati izgubili enega svojih najboljših pisateljev sploh, ki je po Senoi zavzel v književnosti njegovo mesto prvaka v zgodovinski povesti ter je kot Turgenjev zagorske vasi užival največjo popularnost. Spada brez dvoma med najbolj brane pisatelje. — Rodil se je leta 1854 v Gradcu v starem uglednem domu, kjer je bil oče odvetnik in iskren Hrvat ter pristaša Gajevoga ilirizma. V književnost je vstopil razmeroma kasno — kot naš Stritar. — Končal je že vse študije, ko je napisal svojo prvo črtico »Illustrissimus Batorrych«, ki pa jo je tiskal šele 10 let kasneje in je takoj prevzela vse Hrvate. O tem prvem uspehu točno pred 50. leti piše kritik Maraković v zadnjem Hrvatskem kolu (knjiga XV.). Ko je takoj nato izšel še poljski prevod njegove novelice, je Babić dobil pogum in napisal celo vrsto romanov pod psevdonimom Šandor Gjalski, pod katerim je postal slaven. — Pustil je državno službo in se posvetil samo pisateljevanju.

Znani so njegovi romani o propadu hrvatskega plemstva (U novom dvoru, Maricón). Dal je portrete našega študenta (U noći), podeželske učiteljice (Gjurjica Agićeva), pesnika (Radmilović), inteligenta (Janko Borislav), političarja (Životopis jedne ekscentrične) in ilirca iz leta 1848 (Za materinsku Rijeku). Najbolj pa so mu uspeli preplesti slike malih ljudi iz Zagorja, ki so mu prinesle ima zagorskega Turgenjeva, namreč njegove novele: Pod starim krovovima, Pripovedi bez naslova, Bijede priče, roman Na rodjenjeh ljudi. — Dal je tudi dobre zgodovinske romane (Osvit, Male epizode iz davnih vremena itd.), ki so samo utrđile njegov sloves. — Tik pred vojno je Gjalski izdal svoje zbrane spise v 27. zvezkih, kar ga označuje kot enega najplodovitejših hrvatskih pisateljev. — Gjalski kot pisatelj pripada realističnim Turgenjevima kova, ki ljubi pripovedovanje, tipe in — dia-

lektične debate. Napeti modernisti so ga nekoč pač odklonili (Nevistic), toda vedno bolj se je zopet dvigal njegov sloves, in to čim bolj smo si zopet zaželeli realizma in domače grude. Od Senoe gre direktna pot v naturalistično pobarvanega realista Gjalskega, in že pri teh obeh dobimo motive in tipe propadajočega plemstva, ki jih je v sedanjem času tako ironično in trpko prikazal Krleža. Toda Gjalski je ostal vedno miren pripovednik, širok epik, kakršnjega današnja Hrvatska ne more več pokazati. V grob lega velik pisatelj, zadnja priča lepih časov.

Gjalski ni bil samo predsednik Društva hrvatskih književnikov, temveč se je pečal tudi s politiko in bil leta 1917 zagrebeški veliki župan. Bil je tudi član Akademije znanosti in umetnosti. Eden njegovih sinov je prof. Babić, slikar in velik prijatelj Slovencev, drugi pa tajnik jugoslovanskega konzulata na Dunaju.

Slovenci se pridružujemo splošni hrvatski žalosti in se klanjamo spominu velikega rodoljuba in pisatelja.

Književni večer PEN-a v Mariboru

Literarni večer v Ljudski univerzi, 1. februarja. Uvodno besedo v ta literarni večer, ki so ga priredili ljubljanski pen-klubovi, je govoril prof. France Koblar, ki je danes pač naš najboljši literarni kritik. Njegova literarna kritika prehaja v kulturno filozofijo. Stavki teke uvodnega govora so bili skrbno premišljeni in izdelani, brez vsakdanjih fraz, brez splošnih premletih in obrabljenih misli iz razvoja naše literature je s kratkimi potezami skušal označiti posamezne pesnike in pisatelje, ki so prišli brat: Gradnika, Goljo, Kraigherja, Franceta Albrehta in Miška Kranjca.

Gradnik svojih pesmi ni bral toliko občinstvu, kolikor sebi, pa še to slabo. Saj človek se je s skrbjo in radovednostjo prej vpraševal: Kako le bodo brali ti pesniki svoja dela, ker jih navadno sami najslabše bero. Ni sicer to nujno, toda pri nas, kjer se govornica beseda tako malo kultivira, že kar vsakdanje. Pesem mora biti podana takov, da poslušavca zgrabi in mu reže prav v dušo: Gradnik pa je razočaral. Kultura v glasu in govoru se pozna pri Golji. S tem-

peramentom, s katerim je povedal svoje pesmi, je Golja poslušavca ogrel in ga potegnil za seboj. Pri- zadeval si je, da je prišla beseda v vsej svoji lepoti do izraza in da dvigne ne samo notranjo lepoto umetnine, temveč tudi — njeno zunanjo obliko. Pel je svoje pesmi z nekim notranjim ritmom ter polagal mnogo važnosti na barvo glasu in glasov. Kraigher je edini med vsemi bral nekaj novega. Ljubitelji literature so bili pozorni na to novo. Toda bili so razočarani in osupli: Kraigher ni več nov. Zadnji odmevi stare umetnosti so to, ki tako pusto, dolgočasno in suhoparno izzvene. Teje svoj umetnosti Kraigher tudi z branjem ni mogel vdihniti življenja. Najbolj površno in nemarno pa je bral Miško Kranjc. Človek bi obupal nad tem, kako ravno tisti, katerim bi morala biti najbolj pri srcu, zanemarijo slovensko besedo. Zdelo se je, da Kranjc ne bere svoje proze — ampak njemu čisto nekaj tujega, tako daleč je bil od tega, kar je bil napisal sam. Ni bila kriva temu samo monotono izhodnega govora, ki sam po sebi ni bogve kako izrazit, krivo je bilo pomanjkanje čuta za kulturo govornice besede. To kulturo besede smo čuli zopet pri Francetu Albrechtu, kar je vilo srco zopet občutek ugodja. Albrechtov glas ima v sebi neko prijetno barvitost, njegovo branje je bilo estetsko, poudarek pravilen, pesnik je zopet doživljal svojo lastno besedo in svojo bol, zadnjo, Epilog k pesmim Petra Bezruča, je bral že kar s solzno bolečino.

Mariborsko občinstvo je tem nekim predstavnikom slovenskega ustvarjajočega duha pripravilo lep sprejem: dvorana je bila nabito polna in mnogo tihe ljubezni jim je žarelo naproti; zato je tembolj boleče, če ta slovenski ustvarjajoči duh ravno tam, kjer tako neposredno stopi v stik s poslušavcem, ne pokaže dovolj oblikovne kulture.

Dr. Ivan Dornik.

Mariborske vesti:

Zdravje mariborske okolice

Maribor, 7. februarja.

Oba okraja Maribor desni breg in Maribor levi breg tvorita neposredno okolje mariborskega mesta, ki ima deloma čisto mestni značaj. Saj sta v območju okraja desni breg predmestni občini Studenci in Pobrežje, ki sta z mestom čisto povezani, v okraju levi breg pa je isti slučaj z občino Košaki. Kakor je zanimivo poglavje higijene v mestu, tako važno in zanimivo je tudi v neposredni okolici. Točen vpogled nam dajejo izkazi obeh okrajnih zdravstvenih referentov.

Okraj Maribor levi breg obsega 18 občin ter šteje 57.560 prebivalcev. V okraju je bilo v letu 1934 skupaj 365 porok, 1985 rojstev ter 882 smrti. Umirali so v starosti do 1 meseca 100- do enega leta 156, od 1-5 let 306, 5-15 let 18, 15-30 let 42, 30-50 let 81, 50-70 let 181, nad 70 let 234. Vzroki smrti: prirojena življenjska

slabost 111, jetika 98, pljučnica 100, difterija 1, oslovski kašel 18, griža 17, otročniška vročica 11, infekcijske bolezni 17, kap 48, organske napake in bolezni krvnih žil 104, rak 27, ostali slučajni naravne smrti 305, smrtne poškodbe po naključju 20, samoumor 9, umor in uboj 5.

Okraj Maribor desni breg šteje v 16 občinah 54.604 duše. V tem okraju je bilo lani 361 porok, 1238 porokov in 748 smrti. Umirali so ljudje po starosti: v 1. mesecu 59, do 1 leta 219, do 5 let 212, 5-15 let 19, 15-30 let 36, 30-50 let 71, 50-70 let 161, nad 70 let 219. Vzroki smrti so bili: Prirojena življenjska slabost 16, jetika 83, pljučnica 72, difterija 3, oslovski kašel 8, pegavica 1, kolera infatim 12, druge infekcijske bolezni 8, kap 36, organska srčna napaka in bolezni krvnih žil 13, rak 28, smrtne nesreče 19, samomor 17, umor in uboj 4.

Podporno društvo revnih učencev ima svoj redni letni občini zbor dne 19. februarja v glasilni sobi Cankarjeve meščanske šole.

Volivni imeniki so pripravljali! Popravila volivnih imenikov na mariborski občini so bila po zakonu končana do 5. februarja. Izpremembe je bilo to pot malo, ker so bili volivni imeniki popravljani že oktobra na podlagi takrat izišlega zakona. Ker so volitve v parlament določene za 5. maja, bi morali biti volivni imeniki po predpisih razgrnjeni že večeraj.

Predsednik gasilske čete prevzel posle. V sredo zvečer se je vršila seja vodstva gasilske čete v Mariboru pod novim predsednikom g. ravnateljem Bogdanom Pogačnikom. Po seji je pozdravilo moštvo čete svojega novega predsednika ter mu priredilo v dvorani gasilnega doma priskrben sprejem.

Spomenik jih bode v oči. V noči na četrtek so neznanici vpriporili atentate na Tappeinerjev spomenik na Slomškovem trgu. Vrgli so v podstavek steklenico tuša ter pomazali napis. Hujskajoče pisanje že rodi sadove!

Poročili so se zadnje dni v Mariboru: Žener Jožef, elektroinženjer, in Kuncič Gabriela. — Velikič Jožef, dentist, in Babič Stefanija, pos. hči. — Puklavec Slavko, delavec, in Ostarcčević Ana, delavka. — Lešnik Maks, mehanik, in Rusl Marija, kontoristinja. — Rep Viktor, ključavničar, in Sunko Marija, krojačica. — Pliberšek Konrad, ključavničar, in Podvršnik Pavlina, tkalka. — Kolarič Jakob, delavec, in Valentin Matilda. — Dr. Schwelz Alfred, zdravnik, in Boldin Sarolta, trgovčeva hči iz St. Lovrenca na Poh. — Gulič Alojzij, krojač, in Kalsek Amalija, prodajalka. — Novoporočencem obilo sreče.

Rojstva in smrti v januarju. V pretečenem mesecu je bilo v Mariboru 74 rojstev (38 dečkov in 36 deklic), 67 mrličev (31 moških in 36 žensk) ter 20 porok.

Gasilske župe zborujejo. V nedeljo, dne 17. januarja bodo zborovali v Mariboru gasilci iz obeh mariborskih okrajev. Občini zbor gasilske župe Maribor desni breg se vrši v dvorani gasilnega doma na Koroski cesti, župe Maribor levi breg pa v prostorih hotela Orel.

Izrazila umetnostnega stila. O tem predava drevi v Ljudski univerzi univ. profesor dr. Izidor Cankar iz Ljubljane.

Gradbena in uporabna dovoljenja. Na zadnji seji upravnega odbora so dobili gradbena dovoljenja: Bratuša Marija za prizidek v Cvetlični 13, Anderlik Marija za ograjo v Tomšičevi ulici. — Uporabna dovoljenja: Usar Maks za hišo v Kossele 36, dr. Levec Anton, za dvoriščno poslopje na Aleksandrovi 61. Danko Avgust za visokoprtilnično hišo v Gozdni 10, in Cvetko Vekoslav in Josip za enonadstropno hišo v Turnerjevi 28.

Kako je z »Naprednostjo«? V Mariboru posluje »Naprednost« reg. pomožna blagajna, ki šteje okoli 7000 članov. Banska uprava jo je razpustila, ker ni v stavljenem roku ugodila pogojem za organizacijsko in zavarovalno-tehnično reorganizacijo, ki jo je na podlagi zakona o reg. pomožnih blagajnah zahtevalo mestno poglavarstvo v Mariboru. Z isto odločbo je banska uprava poverila s prevzemom poslov pri Naprednosti okrajnega glavarja dr. Senekoveca, kateremu je dodeljen kot strokovni izvedenec ravnatelj podružnice Zadrudne gospodarske banke v Mariboru Jože Lekan. — Proti odločbi banske uprave pa se je sedanje vod-

stvo »Naprednosti« pritožilo naravnost na pristojno ministrstvo v Belgradu, kamor je šla posebna deputacija pod vodstvom predsednika Bojka. Kakor pa se poučenih krogih zatrjuje, bi morala iti pritožba po običajni upravni poti preko banske uprave, ker se tako ne bo uvaževalo.

Eksekutor je zarubil otroka. Slučaj, ki je v naših sodnih analih gotovo edinstven, se je pripetil v St. Lenartu v Slov. goricah na tamošnjem sodišču. V lenartski okolici se pravda dve famuliji za nezakonskega otroka, ki je dosedaj živel pri materini materi. Ker pa nezakonski oče ni hotel plačevati prispevkov, je ugodilo sodišče njegovi zahtevi, da se otrok odda v oskrbo stari materi po očetu. Med obema starima mamicama je nastal radi tega srdit spor, ker dosedanja rednica otroka ni hotela izročiti, je pa seveda zahtevala vzdrževalne stroške od očeta. Tako se je znalo sodišče v zahtgi in ni preostajalo drugega, kakor da se uredi zadeva s pomočjo eksekutorja. Ta je prišel res večkrat k otrokovi rednici, vselej pa so znali zadevo urediti tako, da so otroka kam pravočasno skrili in ga eksekutor ni našel doma. Slednjic je zavzelo sodišče ostreje stališče. Poslalo je otrokovi rednici ultimatum: ali privede otroka v roku 14 dni na sodišče, ali pa jo bodo zaprli za 14 dni. Stara mati se je sedaj udala in je privedla otroka s seboj na sodnijo. Tu je pa stopil v akcijo sodni izvršilec ter napravil svojo dolžnost: otroka je zarubil in ga predal v oskrbo materi njegovega nezakonskega očeta, kateri ga je sodišče prisodilo.

Nevarna nezgoda. Gospa Dvoršak, stanujoča. Ob železnici, je v svoji kleti padla tako nesrečno, da je zadobila nevaren pretres možganov. Prvo pomoč ji je nudil višji mestni zdravnik dr. Alfonz Wankmüller.

Celite

Gibanje trgovstva v mesecu januarju.

V mesecu jan. so bili v Celju izbrisani štirje trgovski obrati, dva sta bila pa na novo prijavljena. Deset pomočnikov in pomočnic je bilo odjavljenih in prijavljenih. Stanje pomočnikov je bilo konec meseca jan. 179, pomočnic pa 101; 2 vajencea in vajenki sta bila prijavljena in odjavljena. Vseh vajencev je bilo 58, vajenk pa 27.

Porast trgovskega osebja v letu 1934. Znamenje boljše gospodarske konjunkturo je tudi večja zaposlitev v trgovini. Leta 1934 je bilo v Celju zaposlenih v trgovini 645 oseb. V to število so všteti trgovski pomočniki in pomočnice, blagajničarke, prokuristi in poslovođe, vajenci, Prejšnje leto 1933 je bilo vsega tega osebja samo 612. Porast je v trgovskem uradništvu in v pomočnikih.

Surov napad na cesti. V terek zvečer se je vračal posestnik Kalinšnik Gasper iz Lateč pri Vojniku s svojo ženo domov. Na cesti ga je napadel neznan moški in ga z usesom sekire večkrat udaril po glavi in ostalem delu telesa. Nato je na Kolišnika še streljal, a ga ni zadel. Hudo ranjenega so Kalinška prepeljali v celjsko bolnišnico.

Zborovanje celjske gasilske župe. Celjska gasilska župa bo imela v nedeljo, dne 10. t. m. v mali dvorani Celjskega doma 10. glavno skupščino. Ob 8 bo predavanje gasilskega inspektorja za dravsko banovino g. inž. Dolenc, ob 10 bo pa začetek skupščine.

Umrla je v Gaberju. Tov. ulica 9, ga Krusce Elizabeta, stara 71 let, zasebnica. Naj počiva v miru!

duš. Da bi učinkovitost tega lepega smotra, realiziranega v dneh 7. in 8. septembra 1934, ostala trajna ter zajela čim širše kroge v našem narodu, je pripravljali odbor priredil knjigo z gorenjim naslovom, ki je izšla pred nekaj dnevi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Vsebuje ne samo kratek oris priprav in prireditve kongresa, marveč tudi verski obnovi namenjene govore dne 7. septembra, prirejene in porazdeljene pod stanovskimi vidiki. Motivacija za to je s kratkimi, pa krepiki potezami začrtana v poglavju »Idejni načrt evharističnega kongresa«, kjer je med drugim poudarjeno: »Zavedamo se dejstva, da se mora verska izobrazba vršiti po stanovih...« (str. 10). Verska obnova naj ne preraja splošno človeka, ampak človeka v določenem stanu, to je kmeta, roko, delca, uradnika, in naj mu iz poklica pokaže nalogo in način verske obnove« (str. 11). Vršila so se strokovna zborovanja v petih skupinah: posebej za moške, žene, fante, dekleta in izobražence z govori, ki so v tej knjigi objavljeni kot referati. Govori, govorjeni v prvih štirih skupinah, so obravnavali te predmete: Evharistija — vir zdravja kmetijskega občestva; Vera — temelj slovenske kmetijske kulture; Socialni apostolat naših moških — Evharistija — duhovna hrana krščanskih mater; Dobrodelnost — merilo ženske veličine; Mati — srce družine. — Evharistija — kvas pristnega fantovstva; Fant in socialno delo. — Evharistija — moč katoliškega deklstva; Izobrazba kmetijskih mladenk; Kmetijska dobrodelnost na vasi. Snov je obdelana v vseh referatih stvarno in poslušalstvu primerno v poljudni obliki. Povečini je tudi dobro zadeta kristocentrična tendenca, ki je plavala kot visok cilj nad kongresom in vsem dogajanjem na njem. Referati za izobražence: Evharistija — luč našega ljudstva; Duhovne osnove našarodne kulture (ocenjena s pesniškim zanosom, toda gledana v dejstvenosti skozi pretemna očala); Verski apostolat izobrazence, so snovno globoko zajeti ter bogati dragocenih misli in krepih pobud. Knjiga, ki obsega 158 strani v veliki osmerki ter je opremljena s slikami, stane 16 Din; če se pa naroči ali kupi po knjigarnah do 1. marca, se dobi za znižano ceno 12 Din. Knjigo prav toplo priporočamo. Njeno vrednost povečuje njena aktualna porabnost in dobi priprave za letošnji veliki jugoslovanski evharistični kongres.

Dr. Josip Hohnjec.

Evharistični kongres v Mariboru

v Mariboru v dneh 7. in 8. septembra 1934. — Založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Mariborski evharistični kongres je bil v vsem svojem veličastnem poteku prežarjen s svetlim sijem vzvišenih idealov, ki izključno služijo povišanju Boga, prisotnega med nami v Evharistiji, ter obnovi

Belgrajčani na Pohorju

Prvi obisk belgrajških sportnikov na severni meji

Danes pridejo z vlakom ob 11.09 dopoldne v Maribor belgrajški sportniki, ki napravijo izlet na Pohorje od 8.—10. febr. Najavljeno je prihod okrog 100 smučarjev iz Belgrada in Novega Sada, ki se pripeljejo s posebnim vlakom belgrajškega »Putnika« v Slovenijo ter se v Zidanem mostu razdelijo na dve skupini. Ena bo nadaljevala potovanje v Maribor, druga pa na Gorenjsko. Skupina, ki je namenjena v Maribor, se bo podala že danes popoldne po prihodu na Pohorje do Pohorškega doma, kjer se zopet razdeli. Smučarji-začetniki in oni, ki ne smučajo, ostanejo na Pohorskem domu in v Mariborski koči, kjer se bodo smučali in sankali v soboto ves dan, v nedeljo dopoldne pa gredo do Ruške koče ter v Ruše, odkoder se vrnejo ob 12 v Maribor. Druga skupina, sestavljena iz izkušenih smučarjev, pa gre že v petek do Pohorškega doma do Ruške koče, kjer prenočuje. Naslednjega dne, v soboto gredo na Klopni

vrh, kjer obedujejo, potem preko Peska, Planinke in Jezerskega vrha na Senjorjev dom, kjer bodo prenočevali. V nedeljo je povratek po novi smučski poti do Ribnice in od tam na saneh na kolodvor v Brezno. Tudi druga skupina pride ob 12.23 v Maribor skupno s prvo. V Mariboru bo na kolodvoru sprejem, ki ga priredijo Belgrajčanom tukajšnje sportne organizacije, popoldne pa bo oficijelna zakuska. Zvečer se belgrajski gosti povrnejo. Izlet organizira »Putnik«. Voznja iz Belgrada in Novega Sada do Maribora in nazaj stane v II. razredu 295 Din, v III. razredu 180 Din, cela oskrba pa še 215 Din. Organizacija izleta v Maribor in na Pohorje vodi mariborska Tujsko-prometna zveza. Pripravljeno je vse, da bo belgrajskim gostom izlet ostal v najlepšem spominu. Tudi narava sama je šla prirediteljem na roko, ker je zapadlo na Pohorju zopet dovolj svežega snega.

kot odlični priročnik, in obsega poleg šematizma administrativna navodila, uredbe, pravila in razne izvedbe iz zakonov. Stane 15 Din. Denar naj se pošlje JUU v Belgradu, Kralja Miljutina 66 — čekovni račun 53081.

— Javna zahvala. Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so pripomogli k redki slavnosti najine biserne poroke v umetniško prenovljeni cerkvi sv. Petra in Pavla oo. minoritov v Ptuj in ki so izrazili svoje častitke ter voščila, izrekava tem potom svoje prisrčno zahvalo. Vsem ključeva: Bog plačaj! Jurij in Marjeta Kuhar iz Budine pri Ptuj.

— Napetost, nepravilno vretje v debelem črevesu, zaprtje, jeter zastajanje žolča, hodelaje, tesnoba v prsih, utripanje srca odstranite z naravno »Franz-Josef« tencico, obenem se pa zmanjša pritisk krvi, la možgane, oči, pljuča ali srce. Zdravniške izjave zaznamujejo uprav presenetljive uspehe, ki so se dosegli s »Franz-Josef« vodo pri ljudeh, ki veliko sedit.

Ptuj

Iz sodne dvorane. Pred ptujskim okrajnim sodiščem so se zagovarjali v torek, 5. t. m. bivši občinski uslužbenci — osem po številu, ki so kakor smo svojčas poročali, prikrajski mestno občino za večjo vsoto na sejmških pristojbinah, in sicer na ta način, da so pri izdajanju listkov za na sejem prignano živino, te listke namesto, da bi jih pri kontroli uničevali, ponovno prodajali lastnikom živine, ki je bila prignana na sejem. Od osmih obdolženecv so bili kaznovani sledeči: Jakob Letonja na 40 dni zapore pogojno na 2 leti, Franc Brnčan na 21 dni zapore pogojno na 1 leto, in Alojz Klančič na 21 dni zapore (brezpogojno); štirje so bili oproščeni krivde in kazni, proti eni osebi pa je kazensko postopanje bilo izločeno radi bolezni.

Podporno društvo za revne učence drž. realne gimnazije v Ptuj ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 10. febr. z začetkom ob 10 dopoldne v konferenčni sobi gimnazije. Članstvo vabljen!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — Začetek ob 20

Petek, 8. februarja: Zaprtje.

Sobota, 9. februarja: Praznik cvetočih dečenj. Red C.

OPERA — Začetek ob 20

Petek, 8. februarja: Zaprtje.

Sobota, 9. februarja: Dorica pleše. Red B.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 8. februarja: Zaprtje.

Sobota, 9. febr. ob 20: Zdravnik na razpotju. Red C.

Nedelja, 10. februarja ob 15: Janko in Metka. Otroška predstava. Znižane cene. — Ob 20: Okence. Prvic.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 8. februarja ob 19: Siromakova jagnje. Gostovanje ljubljanske drame.

Sport

Hokej na ledu

Prvak Graza KSK: Ilirija

v soboto ob 20, v nedeljo ob 10

Po dveh uspešnih gostovanjih avstrijskih moštev je Ilirija povabila sedaj še prvaka Graza KSK, ki predstavlja obenem kompletno graško reprezentanco. To moštvo bi moralo gostovati že 26. in 27. jan., kar pa je preprečilo slabo vreme. Po svoji jakosti se moštvo lahko primerja z najboljšimi avstrijskimi moštv, kakor so KAC, DSV, LEOBEN in Innsbrucker AC.

Ilirija se zaveda, da je pot do najhitrejšega napredka le v borbah z močno in iskreno konkurenco. Moštvo Ilirije je solidno, polno elana in vztrajnosti ter je posebno na domačih tleh nevarno še tako rutiniranemu nasprotniku. Podprto po rezultatih zadnjih tekem, ki so bili nad vse častni, bo skušalo tudi v teh dveh tekmah izvojevati zadovoljiv uspeh. Vsled tega smemo pričakovati izredno napete borbe.

Sobotna tekma se bo na željo občinstva pričela že ob 20, nedeljska pa ob 10 dopoldne.

★

Smučarski klub »Ljubljana«. Sestanek vseh tekmovalcev bo drevi ob 18.30 v klubovem lokalu. — Tajnik.

Staloni klub st. Damski odsek. Sestanek in telovadba ta teden odpade. Prihodnji teden bo širil sestanek. Vabimo vse k otvoritvi koše na Gorjušah. Odhod v soboto ob 18.30. Vzemite s seboj legitimacijo. — Teh. odsek: Vsi, ki še niso dvignili legitimacij za polovčno vožnjo in verifikacij, naj to stori v soboto dopoldne v klubovem lokalu.

SK Ilirija hasenska sekcija. Drevi ob 18.30 v telovadnici na Grabnu gimnastični trening za vse članice. — Lohkotletski sekcija. Danes ob 20.30 v Evropi seja sekcij, načelnost. Navzočnost vseh članov uprave nujno potrebna. — Smučarska sekcija. Drevi je za danje v telovadnici gimnastični trening. Pričetek ob 18.30. Po treningu razgovor za nedeljski izlet. Za članice je sestanek danes ob 18 v klubovi sobi kavarne Evropa. Navzočnost je za vse članice strogo obvezna.

Lahkotletski dvojni Čehoslovaška—Jugoslavija bo ob priliki otvoritve stadiona Strahovo v Pragi v mesecu maju ali juniju. Na temelju sklepa ministrstva za telesno vzgojo se ima vršiti drugo nedeljo v juniju, to je 9. junija, po vsej državni olimpijski dan.

Kolesarska podzveza Ljubljana. Službeno. Po nalogu Kolesarske zveze v Zagrebu se objavljajo sledeči zaključki: Potrjujejo se in verifikirajo sledeče točke državnega dirkalniške prvenstva: z dne 9. septembra 1934: Državno prvenstvo juniorjev; prvenstvo Ljubljane na dirkalnici s tem, da se placement vozača Rozmana diskvalificira (prič je kot drugič, ker je pred olimpijskim rokom; medtemesta dirka Ljubljana—Zagreb, to lažna dirka. Razveljavljajo pa se sledeče točke: Državno prvenstvo glavne skupine zaradi nesportnega izpada vozača Abulnarja, ker je v semifinalu z roko zadržal sovoznika Fiketa; parna vožnja zaradi nepravilnega predajanja in mnogih padev na progi. — Kaznujejo se sledeči: Abulnar Fr. (Hermes, Ljubljana) po § 18 k. p. radi nesportnega obnašanja na tekmi in zaženja funkcionalarjev z enoletno zabrano nastopanja. Kazen poteče 23. septembra 1935; Valant L. (Zarja, Jesenje) po § 19 k. p. radi polprilnega nesportnih izpadov na šest mesecev zabrane nastopanja, ki poteče 23. marca 1935; Grabec I. (Primorje, Ljubljana) po § 20 k. p. radi istega delikta na šestmesečno zabrano, ki poteče 23. marca 1935; Zernj Albert (Primorje, Ljubljana) po § 10 k. p., ker je kot funkcionalar na prireditvi podpiral nesportne izpade, na eno leto zabrane vršenja funkcij. Zabрана poteče 23. septembra 1935. Glede pritožb velja osemindnevni rok po § 19 k. p. — Za stalne zvezne sodnike se imenujejo: Batfel Franc, Maver Ivan, Sanein Savo, Pogacar Ivan, Gregorčič Adolf, Prekeri Josip, Plankar Ivan, Vojnarčič Elik, Gregora Metod, Vodičar Ivan in Kosirnik Mirko. Pozivamo navse, da dostavijo podzveznemu blazajniku Gregorčiču čimprej sliko in 30 Din za izkaznico ter članarino sodniške sekcije za leto 1935. — Poslednjič se pozivajo klubi: Zora Trbovlje, Zarja Jesenice, Sora St. Vid, da pošljejo po nalaznici podzveznemu blazajniku: Adolfu Gregorčiču, Ljubljana, Karlovska cesta 4, znesek Din 100 kot članarino za leto 1935 — Navodila za verifikacijo vozačev za leto 1935 slede pisмено.

Mariborska kolesarska podzveza. V nedeljo, dne 10. febr. se bo vršila II. zimska dirka za poval predsednika podzveze na progi Tržaška cesta mestni volod, Slivnica in nazaj. Start in cilj mestni volodov ob 10. Pravico do starta imajo le verifikirani dirkači. Vozci se po pravilniku kol. sav. kr. Jug. Protokoli se sprejemajo le do 15 min. po končani dirki s predpisano kafejajo.

VREMENSKO POROČILO JZSZ

Pokljuka, dne 5. febr.: temp. —2°C, oblačno, mirno, 116 cm snega, sneg suh. Smuka prav dobra, skakalnice uporabne.

Kranjska gora. Planica-Rateče: temp. —9°C barometer se vigne, jasno, mirno, 40 cm sneža. Vršč, Krnica in Tamar 120 cm sneža.

Pohorski dom, Mariborska koča, 7. februarja: temp. —3°C, pooblačilo se je, mirno, 30 cm sneža. Smuka dobra.

Ruska koča, 7. febr.: temp. —4°C, pooblačilo se je, mirno, 45 cm sneža. Smuka dobra.

Ktopni vrh, 7. febr.: temp. —3°C, pooblačilo se je, 55 cm sneža. Smuka dobra.

Koča na Pesku, 7. febr.: temp. —3°C, jasno, mirno, 65 cm sneža. Smuka dobra.

Senjorjev dom, 7. febr.: temp. —7°C, jasno, sneža 78 cm. Smuka dobra.

Kremžarjev vrh, 7. febr.: temp. —6°C, jasno, mirno, 65 cm sneža. Smuka dobra.

Sv. Lovrenca, 7. febr.: temp. —2°C, megleno, 50 cm sneža. Smuka manj ugodna.

Rimski vrlec, 7. febr.: temp. —3°C, jasno, mirno, 35 cm sneža. Smuka dobra.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 8. februarja: 11.00 Solška ura: Punske žive, spevoigra (društvo Tabor) 12.00 Parma: »Kasinja«, opera na plošč 12.50 Poročila 13.00 Cas, instrumentalna lahka glasba na ploščah 18.00 Filozofski sprebrdi (dr. Veber) 18.20 Radijski orkester 18.40 Literarna ura: Stodnogram pregled slovenskega slovstva (prof. Franc Vodičar) 19.00 Radijski orkester 19.30 Cas, jedrni list, prednjam za soboto 19.30 Nacionalna ura: Vloga Crne gore v svetovni vojni (iz Belgrada) 20.00 Prenos iz Zagrebu 22.00 Cas, poročila, Radijski orkester.

Drugi programi:

PETEK, 8. februarja. Belgrad: 20.00 Zagreb — Zagreb: 20.00 Celja 20.30 Iz operet. — Dunaj: 17.35 Koncert del Albana Berga 19.25 Pester koncert 20.35 Porcelan, gl. slike 20.45 Ork. koncert 21.45 Plošče. — Budimpešta: 19.00 Madj. pesmi 20.50 Viol. gl. 21.35 Plesna glasba 23.00 Cigan. glasba. — Milan-Bari: 17.05 Plesna glasba 21.00 Simfon. koncert. — Rim-Bari: 17.05 Koncert 20.45 Zahaj glasba, nato plesna glasba. — Prag: 19.10 Vesela serenda 19.35 Jazz 19.45 Labirint zakona, veseloigra. — Bratislava: 19.00 Rom. nar. in amene pesmi 19.35 Sal. glasba. — Vsa Nemčija: 20.15 Pruska svatba iz starih časov — Berlin: 19.00 Koncert del H. Weinga 19.25 Baletna glasba 21.00 Plesna glasba — Königsberg: 21.00 Slovenska glasba, operni orkester — Hamburg: 19.00 Dela pomorjanskih skladateljev 21.00 Godba na pihala — Bratislava: 19.00 Predavanje o poljski glasbi 21.00 Vesela glasba — Lipsko: 18.20 Zahaj, glasba 21.00 Vesela glasba. — Köln: 19.00 iz Leonovallvojeva Baletana 21.00 Stuttgart — Frankfurt: 18.30 Lipsko 21.00 Glasba o'oli Ossiana — Stuttgart: 18.30 Postra glasba 21.00 Gremo na krok, iz življenja o'etov — Monako: 19.00 Godba na pihala 21.00 Nemška pesem — Zürich: 20.00 Može usode, opera, Verdi — Strassburg: 19.30 Lahka glasba 21.30 Plošče 22.00 Klavir. glasba.

Cerkveni vestnik

Kongregacija akademij vabi članice in tudi druge tovariše k rednemu shodu drevi ob 18.15. Recitirana vs. misla za akademike bo tudi med semestralskimi posiljenicami vsake soboto ob 7.15 v uršulinski kapeli.

† Tone Hribovšek

Prejeli smo brzojavko: Tone umrl, pogreb v soboto — Hribovšek.

Kdo je bil rajni? Spadal je v veliko armado tistih mladih ljudi, ki odhajajo iz tega sveta, preden so še mogli dati narodu in domovini iz polnosti svojega notranjega bogastva. Pravkar (pred božičem) je diplomiral, zdaj se je pripravljaj za javno življenje.

Na zunaj zgleda njegovo življenje kot navadna usoda marsikakega dijaka. Študiral v zavodih, se vpisal na juridično fakulteto, deloval v društvih (Danica, Akad. zveza), bolehal 4 leta za jetiko, hodil na Golnik in se vračal, pokajševal, se potil, bil vezan na strogo dieto in končno, ko so bile njegove telesne moči porušile, ugasnil.

Mi pa, ki smo bili dalj časa v njegovi neposredni bližini in takorekoč dnevno z njim občevali, smo gledali njegovo notranjo rast, njegovo značajnost, njegovo duhovno bogastvo, iz katerega smo vsi žrpali več, kot je on slutil v svoji skromnosti.

Umirjen in ustaljen je bil njegov krščanski svetovni nazor. Ko so valovali v zadnjih letih razni mladinski pokreti v društvih, je g. Hribovšek ohranil hladnokrvnost in se je držal samozavestno zlate sredine. Zapusil nam je oris svojega gledanja na one tokove in z jasno kritiko ločil dobro od slabega.

Do popolnosti izklesan je bil njegov blag značaj. Vedno miren, vedno s prijaznim nasmehom je stal med nami in pomirjeval, družil... Težko je bilo se ustavljati njegovi skromnosti; začel je pledirati za dobro stvar tako-le: jaz sam priznam, da se ne ravnam popolnoma po teh načelih, pa...

Možato in potrpežljivo je nosil svoj težek križ: dolgoletno jetiko; to je za mladega človeka križ križev. Študiral bi bil noč in dan, pa ni mogel; organiziral, navduševal, vodil bi rad, in ni mogel. Končal bi bil rad študije pred 3 leti, pa ni mogel.

Kako je nerad motil druge v svoji rahločutnosti, kako se je bal, da bo drugim v nadlego! Reven je bil in povrh ga je trla še taka bolezen! Njemu se je hotelo dela, rad bi povrnil stokrat, kar mu je njegova mati darovala, njegov dom dal. Stokrat bi bil hotel povrniti, kar so mu dobrotniki dobrega storili. Toda vračal je že na tem svetu v drugi valuti. Svojo bolezen, svoj študij, svoje neprestane molitve je daroval za nas vse, za vse slovensko občestvo. Vsakdanja maša, vsakdanje obhajilo je bilo v Akad. domu prva točka njegovega dnevnega reda, čeprav je večkrat noč prekašil in pretrpel.

Je bilo njegovo življenje res vrednota za narod, za nas? Da, stokrat da! Težko je živeti vzor življenja pravega krščanskega akademika: On je to mojstrovino dovršil. Zato nas boli, res boli, da je odšel, ker je tako težko take vzornike nadomestiti! Ako bi smeli, bi rekli: Gospod, zakaj nam jemlješ take ljudi? Ali niso bolj potrebni za ta svet kot za oni? Pa kako naj se drzujemo razglabljati o Tvojih nedomnih sklepih. S krvavečim srcem vzkliznemo ob njegovem grobu: Fiat voluntas Tua!

Vodstvo Akad. doma sv. Cirila.

★

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zapala gospa Marija Vidic. Pogreb bo danes ob 3 popoldne. Naj v miru počiva! Zalujocim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrla gospa Supin Helena, soproga ekspedienta Jugoslovanske knjigarne v p. Pogreb bo iz Splošne bolnišnice v petek ob štirih popoldne. Naj v miru počiva! Zalujocim naše sožalje!

† Na Bohinjski Beli je umrl v visoki starosti 80 let Blaž Gogala, po domače Kašarjev oče. Od leta 1918 je živel kot šumarski upokojenec. Pri erarju je bil v službi kot gozdni predelavec skoraj 50 let. Odkar je bila zgrajena gozdna vpenja — žična drča — v Soteski pri Bohinjski Beli, do svoje upokojitve, je bil tam nastavljen. Pokojni je bil kremenit gorenjski značaj, razumen, veren in vsa leta naročnik »Domoljuba« ter član Mohorjeve družbe. Njegov sin Ivan je bil kot absolvirani jurist nastavljen pri policijskem ravateljstvu v Ljubljani in je padel v vojni leta 1917. Njegova hiša je bila svoj čas zbirališče vseh katoliških visokosolcev in nad vse gostoljubna. Zato bo ostal pokojni v najlepšem spominu pri vseh znanih in mnogostevnih prijateljih. Počivajte v miru, blagi, dobri oče!

† V Trobljah pri Slovenjgradcu je umrl v starosti 73 let g. Ferdinand Krevh, oče župnega upravitelja pri sv. Antonu na Pohorju. — Naj blagi mož počiva v miru! — G. sinu in ostalim svojem naše iskreno sožalje.

Pozimi, ko je hrana težka in kri gosta, ostaja v krvi več strupenih tvarin, piti morate

RADENSKO!

Radenska nevtralizira kisline, preprečuje žgavico in podgriganje, pospešuje delo želodca. Z ojačenim mokrenjem (kot iz vodovoda) izpere in očisti kri in žleze škodljivih zaostankov. Radi tega se počutijo zdravo in dobro vsi oni, kateri redno pijejo RADENSKO!

Kaj pravite?

V Ljubljani in tudi v drugih mestih, kjer imajo posebne prostore določene za prodajo živil, prodajajo okoličani živila, brezposelni ljudje zija, služkinje pa svoje novice.

Služkinje se med seboj močno poznajo in med njimi ni mnogo skritosti, zlasti takih ne, ki se tičejo gospodarjev in še bolj gospodinj, za katere ima malo deklet kakšno dobro besedo, slabih pa na izbiro. Ko si pa potolžijo vse svoje gorje in bolečine, ne sliši nikdar nobene kuharice, da si bo službo prebrala, ampak vsaka je zadovoljna, da si je olajšala s krepkimi opazkami svoje gorje, potem pa zopet zveselo, vdano in »disciplinirano« služijo naprej, kakor so služile očeraj in bodo služile jutri. Človek, ki te stvari pozna, jim tega tudi ne zameri — so pa služkinje, torej revice, ki si ne morejo pomagati, ali pa le težko.

Kaj pa pravite, g. urednik, če se po primeru služkinj priložuje nad svojimi gospodarji — narodni poslanec, ki je, ali bi vsaj moral biti gospod? Tako n. pr. je zapisal v »Jutru« od 7. febr. t. l. gospod narodni poslanec Ivan Prekorski to-le:

»Izvoljeni in od naroda delegirani slovenski župani so javno povedali in se polno zavedajo dolžnosti discipline (kakor služkinje, op. ur.). Oni niso odrekli (sie haben nicht versagt, op. p.) kljub temu, da so celo zadnje leto videli toliko pohujšanja od zgoraj v pogledu zvestobe strankinim načelom in strankini disciplini. Vse polno beganj in nejasnosti, izvirajočih iz nezaujanja in političnih računov, je ostalo v glavnem brez težjih posledic.«

Kaj pravite, g. urednik: Ali je taka »disciplina« disciplina ubogih služkinj, ali pa je to »disciplina« gospodov narodnih zastopnikov?

Koledar

Petek, 8. februarja: Janez Matajski, spoznavalec; Juvencij, škof.

Osebnosti

— Iz odvetniške službe. Odvetnik dr. Josip Gruden se je preselil s svojo pisarno iz Belgrada v Tržič, ter je bil vpisan v imenik odvetnikov zbornice v Ljubljani.

Ostale vesti

— Razpisana je župnija Dolnja Lendava do 14. marca 1935.

— Jugoslovansko učiteljsko združenje — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani opozarja vse šolske upravitelje, da nemudoma pošljejo računovodstvu kr. banske uprave plačilne sezname za mesec marec, ker sicer učiteljstvo marca ne bo moglo prejeti plače v pravem času.

— Violino iz 5000 rabljenih vžigalje je napravil kovač Adolf Leder v Vukovarju. Leder je po rodu Čeh, vendar biva stalno v Jugoslaviji in se peča s takim delom. Iz enakega števila vžigalje je napravil mandolino. Za oboje skupaj je porabil 8 mesecev dela.

— 2000 soferjev je po najnovejših statističnih podatkih v Jugoslaviji.

— Jablana, ki je že tretjič obrodila. Na nekem vrtu v Mostarju imajo jablano, ki je od lanskega poletja že trikrat obrodila sad. V preteklih dneh so jo tretjič obrali in nabrali precej zrelih in okusnih jabolok s črnimi peškami.

— Pri prebujanju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljih, živčnih bolečinah, trganju v udih, stori te dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznenje črevesa s tem, da popijete pol čaše naravne »Franz Josefove« grenčice.

— 10.000 jetično bolnih ljudi ima Zagreb, toda za vse te je prostora po zagrebških bolnišnicah na razpolago samo 194 postelj. — Tako so predvčerajšnjim ugotovili na zasedanju savskega banskega sveta.

— V Savski banovini je eno vsenčilišče, 37 srednjih šol, 9 učiteljskih, 50 meščanskih šol in 1084 osnovne šole, ki jih obiskuje 313.777 učencev.

— Dve navadni družbi vlomilcev je v preteklih dneh polovila zagrebška kriminalna policija. Člani obeh družb so dolge mesece vlamjali po Zagrebu in okolici ter imajo na vesti kopo držnih vlomov in tatvin.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, jeter, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Učiteljski koledar in šematizem vsega učitelstva Jugoslavije. V založbi Jugoslovanskega učiteljskega združenja v Belgradu, je izšel učiteljski koledar in šematizem vsega učitelstva Jugoslavije in se že razpošilja naročnikom, ki ga v naprej plačajo. Koledar je ličnega formata, trdo vezan v formatu šestnaesterke in obsega 566 strani. Služi

Naznanila

Ljubljana

Trnovski oder v Ljubljani vprižori v nedeljo, dne 10. februarja ob 20 na odru Zadravnega doma v Karlovici ulici 14 Galdonijev vozeleiro »Sluga dveh gospodov«. Preskrbite si vstopnice že v predprodaji v nedeljo ob 10 do 12, ker je za igro živahno zanimanje.

— »Matajev Matijec« v I. Bučerjevi dramatizaciji. Mladinska zveza JSZ v Ljubljani nam pripravlja za nedeljo, 10. februarja obilo zabave in smehe v Bučerjevi dramatizaciji Murnikovnega »Matajevca« Matije. Snov je povzeta po istoimenski noveli, kjer se nam po kaže karikatura slovenske konservativnosti v podobi te. lebanjskih modrijanov, ki jim je vsaka novotarija — greh. Dramatizator je spretno izrazil vse dramatične momente v noveli in jih zili v harmonično tridjanko, ki jo popeljuje glasbene točke p. F. Adkota. Vabite se, da si ogledate to veselo telebanovsko zgodbo v nedeljo, 10. februarja ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Vstopnina je za sedlece 6 in 4 Din, za stojalce 2 Din. Vstopnice si rezervirajte v Delavski zbornici in pisarni Jugoslovanske strokovne zveze, Miklošičeva 22, I. Ključne telefon 22-65.

— Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 4; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Drugi kraji

Nova mesto. Pevsko društvo »Garijevi« vprižori v soboto, 9. februarja ob 19.30 in v nedeljo, 10. februarja ob 15 v Prosvetnem domu Hašek-Ostovo komedijo »Dobri voljak Svetje«. Predprodaja vstopnic v knjigarni J. Kranjc nasl.

— Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani: Drevi ob 20 važna vaja mešanega zbora.

Maribor

— Občni zbor krajevnega odbora Jadranske straže. V lovski sobi hotela Orel bo v ponedeljek, 11. febr. ob 20 redni občni zbor krajevnega odbora Jadranske straže v Mariboru. Ako ob tej uri občni zbor ne bo sklepel, se vrši pol ure nato občni zbor brez ozira na udeležbo. Na

Smrtna kazen za zastrupljevalce naroda

Na Kitajskem ustrele tudi vsako žensko, če se ne odpove uživanju strupenega opijevega strupa

Kitajski narod šteje že blizu pol milijarde duš. Vendar so vsi kitajski domoljubi v skrbah za usodo svojega naroda, če se bo med njim še naprej tako grozovito širilo uživanje opija in drugih mamljivih strupov. Te strupe so tuji uvedli na Kitajsko, kjer jih prodajajo za drag denar, nesrečne kitajske žrtve pa propadajo. Zato je sedanja kitajska vlada sklenila uporabiti najostrejša sredstva, da zatro uživanje opija.

Maršal Čankajšek je izdal ostre zakonite odredbe, na podlagi katerih so v teku kratkega časa ustrelili 10 Kitajcev, ki so prodajali opij, ali pa ga samo uživali. Te smrtno obsodbe dokazujejo, da sedanja kitajska narodna vlada hoče ta madež zares iztrebiti iz svojega naroda. Med ustrelenimi je tudi policijski ravnatelj v Peipingu Jin Huanjan, kateremu so dokazali, da je opij, katerega je kot policijski organ za preprečevanje pri trgovcih, potem na svojo roko in za

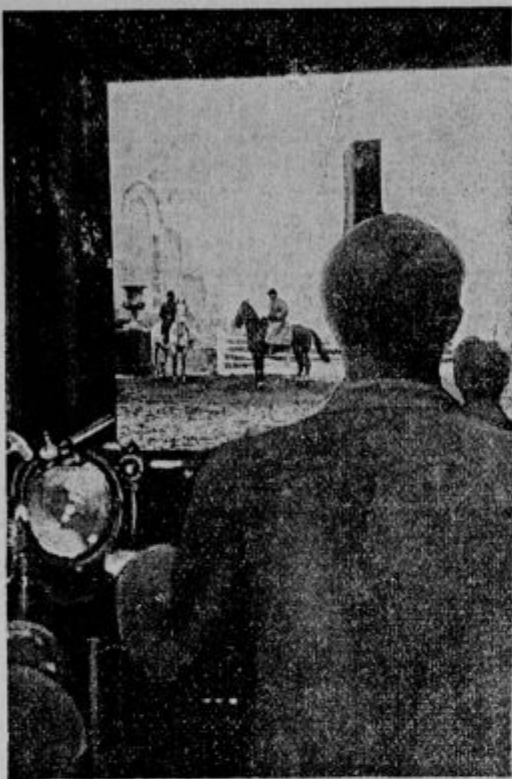
svoj dobiček na tihem prodajal drugim. Ustreljena je bila tudi neka ženska, katero so drugič zalotili v opijski beznici, kjer je uživala opij. Izvršitev smrtnih obsodb je gledalo vsakokrat več sto ljudi. Eden izmed obsojencev je na morišču še izrazil željo, da bi smel spregovoriti nekaj besed, preden se bodo sprožile puške. Dovoljeno mu je bilo. Preden je torej častnik dal znamenje, je obsojenec spregovoril nekaj stavkov, v katerih je gledalce prosil, naj se varujejo hudiča, ki je skrit v mamljivem strupu. »Ta hudič«, je rekel obsojenec, »svojih žrtev ne izpusti iz krempljev, preden jih ni uničil na duši in na telesu.« Takoj nato so zagrmele puške.

Da bi smrtne obsodbe ljudi še bolj preplasiše pred uživanjem opija, izvršitev smrtnih obsodb fotografirajo v vseh podrobnostih in fotografije potem v stotisočih izvodih razširijo po vsej deželi.

Župan mesta Peipinga, Juan Liang je izjavil, da njegovo mesto šteje poldrug milijon Kitajcev in da je med njimi več kot stotisoč takih, katere je opij že zastrupil. Župan je ugotovil, da strupena mamila prodajajo samo Korejci. Za pobijanje te kuge so v Peipingu ustanovili meščanski odbor, kateri ima na razpolago precej denarja. Z denarnimi sredstvi podpirajo ta odbor državne oblasti in pa tudi bogati zasebniki. S temi sredstvi hoče odbor zgraditi več sanatorijev, v katerih se bodo zdravili tisti siromaki, katere je že zgrabila strast po mamljivih strupih.

Na kitajskih mejah cvete tihotapstvo z vsemi strupenimi mamili. To tihotapstvo se seveda splača, ker so opij, morfij in tudi drugi strupi hudo dragi. Tihotapce vladni organi seveda budno zasledujejo. Toda tihotapci so med seboj močno organizirani v velike dobro urejene tolpe, katere imajo na razpolago celo letala. Tako sedaj opij vtihotaplja na Kitajsko z letali, ker je drugačni promet preveč pod kontrolo in vsled tega tihotapstvo na drugi način že prenevarno.

Sangajska policija je v zadnjih tednih napravila več lovov na strupena mamila, njihove prodajalce in uživalce. Ta lov je imel velik uspeh. Zaplenili so silno mnogo mamljivih sredstev ter jih nametali na velik kup, katerega so zažgali. Na grmadi je zgorelo nič manj ko 7 milijonov kroglic opija, 380 unč morfija, 4 veliki zaboji heroina, kokaina in drugih strupov ter 1485 pip za opij. To grmado so zažgali ob navzočnosti več tisoč gledalcev. Župan mesta Sangajja je izjavil, da se je število beznic v mestu zelo skrčilo, odkar so uvedli tako stroge postavbe proti mamljivim strupom. Tudi tihotapstvo s strupi je močno ponehalo.

Na daljavo gledajo. Iznašli so nove aparate, ki omogočajo, da boš posej na platnu doma lahko mirno gledal dogodke, ki se istočasno gode po svetu. Na sliki vidimo nekoga, ki v svoji sobi gleda, kako se nekje v drugi deželi vrše konjske dirke.

Ko snežni plazovi grme z gora

Iz severnih alpskih krajev poročajo nove podrobnosti o velikih nesrečah, katere so povzročili snežni plazovi, ki te dni grme z visokih gora.

Včeraj smo poročali, da so plazovi zajeli na neki štajerski planini 60 smučarjev. Ti so se v ponedeljek zvečer vendarle srečno vrnili v dolino in pripovedovali, da so doživeli strašno noč. Velik snežni plaz je namreč zgrmel na planinsko kočjo in udril streho. Tudi okoli in okoli so vso noč grmeli plazovi.

V ponedeljek zvečer so v Avstriji morali ustaviti promet na takozvani ennstalski progi. Pomožni vlak, ki se je mudil na tej progi, da bi odstranil plazove, je bil sam zasut. Malo poprej je na isti progi s tira skočil osební vlak, ker so bile tračnice preveč zledenele. Pri tej priliki so bile tri osebe močno ranjene.

Mnogo gorskih vasi, skozi katere sicer vodi železnica ali široka prometna cesta, je popolnoma odrezanih od sveta. Na progi Salzburg-Innsbruck je snežni plaz zajel vlak, v katerem so se vozili v šolo šolarji. Plaz je poškodoval lokomotivo in nekaj vagonov. Strojevodja in sprevoznik sta rajnena. Državna cesta s Koroškega na Solnograško je vsa zasuta, ker se je pri kraju Werfen nanjo nasulo 10 snežnih plazov. Pri Sv. Krví na Vel. Kleku je plaz zajel smučarja in ga odnesel s seboj. Boje se, da je mrtev.

Na Salzburškem so plazovi zasuli dve kme-

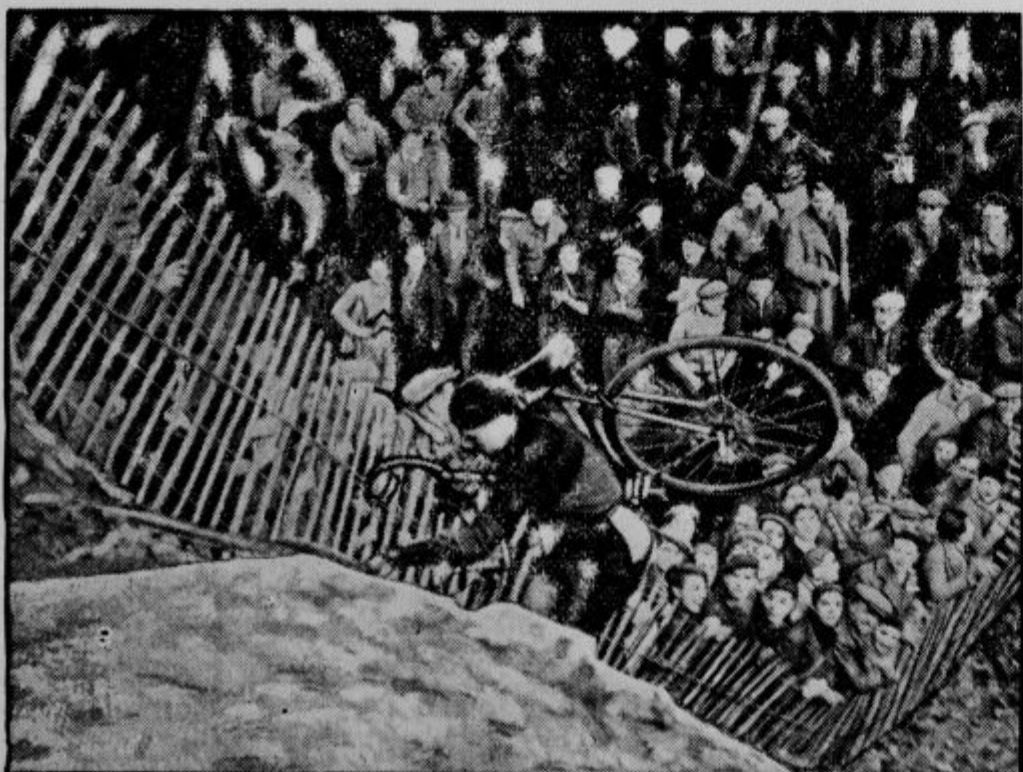
tiji. Reševalno moštvo, ki je prihitelo na kraj nesreče, je hiše odkopalo. V hišah so našli vse domačine še žive. Mrtva sta pa dva domačina, katera sta se ob času nesreče mudila zunaj hiše. Plazovi so podrlí hleve in ubil enega konja, 17 govedí in 22 ovac.

Snežni plazovi so letos tako veliki in jih je toliko, kakor ne pomnijo že dolga leta. V ponedeljek zvečer je ogromen plaz snega in kamenja prinesel s seboj drevesa in velike skale ter zasul predmestje mesta Innsbruck. Eno hišo je popolnoma zasulo, druge pa poškodovano. Ker groze novi plazovi, so vso dolino izpraznili.

Na prelazu Faschina je plaz odnesel gospodarsko poslopje nekega hotela.

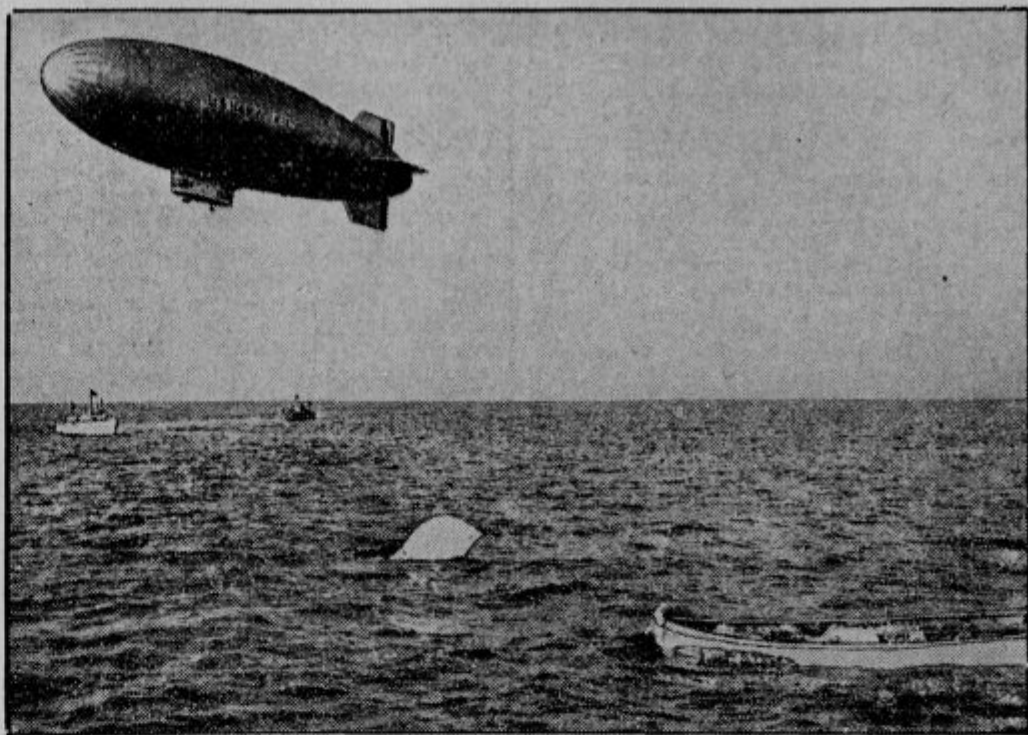
Iz Monakovega poročajo, da tam pogrešajo dva smučarja, ki sta imela stražo v gorah. V kraju Sölden v Oetzthalu je plaz odnesel celo kmetijo. Po poldrugournem napornem delu so reševalci srečno rešili tri domačine še žive. Živino in drobnico pa je plaz pobil. Pri Landecku se je vsul velik plaz v strugo reke Inn in jo zajezil. Bila je velika nevarnost, da bo nastala povodenj. K sreči je voda že čez tričetrt ure prekopala snežno goro in začela teči. Isti plaz je zasul tudi državno cesto. Mesto Hall je bilo brez električne luči, ker je plaz poškodoval vse naprave. Isto poročajo iz Landecka.

Na Bavarskem je v gorah izginila vojaška smučarska patrulja, katero so najbrž odnesli plazovi.

Težavna kolesarska dirka. Kakor vsako leto, se tudi sedaj v pariški okolici vrše kolesarske dirke, pri katerih morajo kolesarji premagati tudi kake zapreke. Najhujše pa je, da je vse polno zija, ki kolesarja motijo in se mu smejejo. Kaj se ne bil

Zrakoplov išče utopljenca

Poročali smo o veliki pomorski nesreči, ko se je blizu New Yorka potopil ameriški parnik »Mohawk«. Pri tej priliki je mnogo ljudi utonilo. Nekaj trupel so našli, druge pa še iščejo. Na sliki vidimo vodljiv zrakoplov, ki kroži nad krajem nesreče ter išče utopljenca. Spreddaj na slik vidimo mal čoln. To je eden izmed reševalnih čolnov potopljenega parnika. Privezan je na potopljeni parnik, ki leži pod njim v vodni globini.

„Lastavičji kralj“ v železni kletki

Na Kitajskem je zadnje čase gospodaril sloveči razbojnik Li, kateremu so Kitajci dali priimek »Lastavičji kralj«. Ta razbojnik je imel to lastnost, da je bogatašem jemal in revežem dajal. Večkrat so ga že ujeli, pa vsakičkrat je ušel. Sedaj ga imajo spravljenega v železni kletki, v kateri bo ostal toliko časa, dokler jim zopet ne bo ušel.

Ne nosi zaman imena »Lastavičji kralj«. Kakor lastavica ima tudi on to izredno lastnost, da se ne da lahko ujeti, kadar ga ujamejo, zna tudi hitro uiti. »Lastavičji kralj« — tako sam pripoveduje — ropa bogatim zato, da more dajati revnim. Vsled tega uživa med revnim prebivalstvom Kitajske silen ugled.

Nekega dne pa ga je doletela bridka usoda, da so ga vendarle ujeli in zaprli. Toda kmalu je izginil iz ječe. Uvedli so natančno preiskavo, vendar nikakor niso mogli ugotoviti, kako je moč ušel. Ampak kmalu so ga zopet imeli. Sedaj je k prvi kazni dobil še nekaj let zaven. Teh pa ni presedel, ker je čez nekaj dni zopet ušel. Sedaj so ga dolgo iskali in ga končno res

prijeli. Sedaj je dobil 10 let več ječe. Pred njegovo celico so postavili stalno stražo, ki ga je varovala noč in dan. Ko pa so čez nekaj časa nekega jutra stopili v njegovo celico, so se čuvarji silno začudili, ko so videli, da je celica prazna. Vnovič so ga začeli loviti in ga četrtrič ujeli. Sedaj so zgradili zanj močno železno kletko, v kateri »Lastavičji kralj« čepi noč in dan ter čaka, da ga odpošljejo v kazensko kolonijo, kamor je bil obsojen za vse svoje življenje.

Toda njegovi prijatelji, ki jih ima povsod zelo mnogo, pričakujejo, da se bo »Lastavičji kralj« prav kmalu otresel gostoljubnosti jetniškega ravnatelja.

Misli zna brati. Drozg sedi v tramvaju. Pred njim stoji znana gospodična. »Kaj pa počenjate, gospod Drozg?»

»Misli drugih berem!«

S tem pa najbrže ne boste imeli dosti uspeha. Drozg: »O pa! Pa vam vendar ne bom odstopil svojega sedeža.«

Roman za stare in mlade

Pikica in Tonček

Potem ji je podal roko in ji stisnil med prste dva stodinarska bankovca.

»Tudi jaz se vam lepo zahvaljujem,« je dejala debela Berta. »Veste, če bi me zmerom kdo takole pravočasno obvestil, ne bi bila prav nič huda, če bi se še kakšen vlomilec prikradel v hišo.«

Potem je tudi ona odšla v svojo sobo.

Gospod Slana je pomagal Pikici pri umivanju in slačenju. Potem je Pikica smuknila pod odejo in Dudek je legel k njej. Oče je sedel na rob postelje.

»Vida,« je resno dejal. »Dobro poslušaj, otrok moj.«

Pikica je vzela njegovo veliko roko v svoje drobne dlani in se mu zazrla v oči.

»Ali veš, da te imam zelo rad?« je tiho vprašal. »Brigati pa se res ne morem mnogo zate. Služiti moram denar. Zakaj nam delaš takšne preglavice? Zakaj nam lažeš? Nobene mirne minute nimam, če vem, da se ne morem zanesti nate.«

Pikica je pobožala njegovo roko.

»Saj vem, očka, da nimaš mnogo časa, ker moraš služiti denar. Ampak mami ni treba služiti denarja, in kljub temu nima časa zame. Oba nimata nobenega časa zame. In zdaj bom dobila spet novo vzgojiteljico in kaj bo potem, človek ne more vedeti vnaprej.«

»Da, da,« je prikimal. »Čisto prav imaš. Toda obljubi mi, da boš posej samo resnico govorila in vse bo dobro. Pctem bom zelo pomirljen.«

Pikica se je nasmehnila:

»Dobro, če boš res zelo pomirljen, ti obljubim.«

Dala mu je poljubček in mu voščila lahko noč. Ko se je pri vratih obrnil, da bi odklopil luč, je zaklicala:

»Ravnatelj, a vendar je bilo zelo zanimljivo.«

Gospod Slana je to noč slabo spal, čeprav je použil mnogo tablet.

Petnajsto premišljevanje govori:

O HVALEŽNOSTI

Debela Berta se je na vso moč postavila, ali ne? V službeni pogodbi ni bilo nikjer napisano, da mora tudi vlomilec lopniti po glavi, pa je to kljub temu storila. Njeno hrabro dejanje zasluži hvaležnost. In kaj je storila gospa Slana? Odšla je spat!

Gospod Slana pa je Berti hvaležno stisnil roko in jo še nagradil povrh. Marsikdo bi ji bil morda samo roko podal, čeprav ima nalaščo listnico. Kdo drugi bi jo morda samo nagradil, roke pa ji ne bi podal, čeprav jo ima. Gospod Slana ima oboje — roko in denar — in dal ji je oboje. Najprej je debeli gospodični stisnil roko in šele potem ji je dal denar. Tudi vrstni red se mi zdi pravi! Lahko bi ji bil najprej izročil denar in šele potem stisnil roko rekoč: »Sicer se vam pa tudi zahvaljujem.«

Ne, on je storil vse tako, kakor mora vsak olikan in dober človek storiti. Obnašal se je brezhibno.

Čim dalj poznam gospoda Slano, tem bolj mi ugaja. Od poglavja do poglavja mi je prikupnejši. Prav posebno pa še v tem zadnjem poglavju, ki sledi!

ŠESTNAJSTO POGAVLJE.

Srečen konec — srečno vse.

Ko se je Pikica naslednjega dne vrnila iz šole, je spet stal avtomobil pred vrati. In topot je razen gospoda šoferja Holaka sedel v njem tudi oče. Po mahal ji je z roko. Na hodniku pred šolo so stale majhne deklice, Pikičine sošolke. Ob pogledu na debelega gospoda v avtomobilu so se jezno in razočarano razkropile. Spet ni bilo nič z vožnjo v lepem avtomobilu!

Pikica je pozdravila šoferja in zlezla v avto.

»Ali se je kaj zgodilo?« je boječe vprašala.

»Ne,« jo je pomiril oče. »Nekaj časa imam odveč, pa sem prišel pote.«

»Kaj imaš?« je vprašala in ga pogledala, kakor da mu je kar na lepem zrastle dolga, košata brada.

»Čas?«

Gospoda Slano je to hčerino vprašanje spravilo v zadrego.

»No, ali je to kaj čudnega?« je menil. »Ne izprašuj tako neumno. Včasih ima človek vendar lahko nekaj časa odveč.«

»Imenitno!« je zaklicala. »Veš kaj? Peljiva se v sladčičarno 'Pri maslenem rogljčku'. Tam imajo zelo dobre in sladke hvastače.«

»Kaj pa če bi šla iskat Tončka pred šolo?« je vprašal oče.

Pikica mu je padla v naročje in ga tako goreče poljubila, da je zadonelo, kakor bi kdo iz topa ustreliš. Potem so se hitro odpeljali pred Tončkovo šolo. Prišli so še v pravem času.

Ko je Tonček stopil iz šolskega poslopja in zagledal lepi avtomobil in v njem Pikico in njenega očeta, bi bil od presenečenja kmalu padel vznak.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarstvo

Dovoljenja za odlog davkov

Navodila ministrstva finančnim ravnateljem

Belgrad, 7. febr. Ker so zadnje čase davčne oblasti vse prošnje za odgoditev davkov odbile, ne da bi jih sploh proučile, je davčni oddelek finančnega ministrstva naložil davčnim oblastvom, da morajo v bodoče vse prošnje za odgoditev davkov vzeti v proučevanje in izdati primeren odgovor.

V nalogu, ki ga je v zvezi s tem izdal davčni oddelek finančnega ministrstva davčnim oblastvom, se ugotavlja, da dosedanja ukrepi glede odklanjanja teh prošnji niso bili umestni. Ravno v sedanjih splošni gospodarski krizi, ko je država dostikrat prisiljena izdati posebne določbe za ublažitev te krize, je treba izvajati nasproti gospodarstvu vsaj tiste ukrepe, ki jih zakon določa celo za normalne razmere. Umesten odlog plačila davka lahko davčnega obvezanega-gospodarstvenika, ki je v trenutni plačilni zadregi, reši gospodarske škode, ki bi mu jo napravilo izvrševanje izterjanja, to je pa obenem brez škode za državno blagajno, ki ji je plačilo dolžnega davka zagotovljeno, čeprav pozneje.

Prošnje o odgoditvi davčnih plačil do 50.000 Din bodo reševali finančni ravnatelji. Vsako vloženno prošnjo za odgoditev davčnega plačila bodo finančni ravnatelji dobro proučili in nato izdala sklep. Pri tem bodo imela pred očmi, da je odgoditev izjemen ukrep, ki se sme izvajati samo

proti takšnim davčnim obvezancem, ki so za nekaj časa plačila nesposobni in bi se pri njih izkasiranje davka eksekutivnim potom ne dalo izvršiti brez hujših posledic za njihovo gospodarstvo in obstoj. Odgoditev dolžnega davka se ima odgoditi preko določenega, v kateri bo postal davčni obvezanec plačila sposoben, toda v nobenem primeru ne preko tekočega leta. Finančni ravnatelji bodo gledali, da bodo dala odgoditev samo za tisti čas, ki je davčnemu obvezancu potreben, da postane plačila zmožen. Davčne uprave bodo pa s svoje strani vodile kar najstrožje račune o tem, da se bodo davčni obvezanci, ki jim bodo dovoljene odgoditve, kar najtočneje držali dovoljenih rokov in plačali davek. V ta namen bodo davčne uprave o dovoljenih odgoditvah razen zapiskov v davčni glavni knjigi vodile še posebno evidenco in na podlagi nje kontrolirale, ali se davčni obvezanci drže dovoljenih rokov ali ne.

Pri tistih davčnih obvezancih, ki bi zanemarili rok davčnega plačila, se ima izvršiti eksekutivni postopek za ves dolg.

Prošnje za odgoditev davkov v višini več ko 50.000 Din ostanejo tudi nadalje v pristojnosti davčnega oddelka finančnega ministrstva.

Banov. trošarina na čaj, kavo, kakao in čokolado

Kot smo že poročali, namerava naša banovina najbrže po zgledu savske banovine vpeljati nove banovinske trošarine na kavo, čaj, čokolado in kakao. Ker še nismo čuli podrobnosti o banovinskih dohodkih, smo navezani le na naše vesti, ki smo jih prejeli. Na kavo namerava banovina uvesti trošarino 1 do 2 Din za kg, dočim je pri čaju računati najbrže s trošarino na 10 Din pri kg. Za druge predmete nam niso znane postavke.

Z novo banovinsko trošarino se običajno povečuje dosedanje breme trošarine teh predmetov. Tako znaša n. pr. cena kave v veletrgovini 10 do 12 Din kg, ki temu pa je prileti carine in državne trošarine 24 Din, poleg tega pa še 2 Din mestne uvoznine, tako znaša celokupna obremenitev kave po javnih dajatvah 26 Din, cena pa samo 10 do 12 Din. Obremenitev daleč presega dvakratno ceno predmeta. Slično je pri čaju. Tu znaša cena okoli 20 Din, davčna obremenitev pa okoli 27 Din. Obremenitev kakava znaša okoli 20 Din.

Vse to nam kaže, kako visoka je že obremenitev teh predmetov in da predstavlja nova obremenitev veliko breme predvsem za konzumenta. Trošarine ne smejo biti tako visoke, da bi postale prohibitive in bi se radi njih zmanjšal konsum. Mogoče nam bodo dejali, da nova obremenitev ni znatna v primeru s sedanjo. To je res, toda nova obremenitev k dosedanjim pa bi bila lahko prevelika in bi ne izpolnila tistih nadej, ki se stavljajo na donos te davščine. Poglejmo samo pri sladkorju: tu je previsoka cena sladkorja, ki je bila povzročena z visokimi trošarinami poleg karteliranja, povzročila velik padec konsuma in je tako imela slabši finančni efekt, kot so to njeni usilavitelji pričakovali.

V davčni politiki je v sedanjih časih, ko je po izjavi same kralj. vlade dosegla obremenitev prebivalstva svoj višek, potrebna posebna previdnost, da se davčni lok ne bi preveč napel. To morajo vpoštevati tudi oni, ki so sestavili proračun, zave-

dajo se, da v svoji politiki, ki velja samo za območje dravske banovine, ne morejo iti mimo intencij kr. vlade, ki so vendar merodajne za vso državo.

Konkurz je razglašen o imovini Dolence Aloja, posestnika v Dragonji vasi pri Cirkovcih. Prvi zbor upnikov 13. februarja, oglasiti se je do dne 9. marca, ugotovitevni narok 16. marca.

Potrjena poravnava. Senica Ivan, gostilničar v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

Nova zadruga. V zadrugi register je bila vpisana »Gospodarska zadruga nameščencev socialnega zavarovanja«, reg. z. z. o. z. v Ljubljani.

Eksekvutivna prodaja. Na ljubljanski borzi je bilo eksekutivno prodanih 10 kom. vojne škode po 300.

Banca d'Italia izkazuje za preteklo leto 55.26 milij. lir čistega dobička v primeru s 52.90 milij. za 1933. Dividenda znaša zopet 10%.

Borzo

Ljubljana, dne 7. januarja

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curaha, Pariza in Prage, popustila sta Amsterdam in Bruselj, dočim so narasli tečaji Londona in Trsta.

V zasebnem kliringu je ostal avstrijski šiling na naših borzah neizpremenjen ter je notiral 8.10 do 8.20. Grški boni so notirali v Zagrebu blago, v Belgradu pa na 29.05—30.95. Angleški funt se je na zagrebški borzi uvrstil na 223.06—224.06, v Belgradu pa na 223.45—225.05. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 5.30—5.40, v Belgradu 5.50.

Ljubljana, Amsterdam 2968.58—2963.17, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 1024.20—1029.27, Curiah 1421.01—1428.08, London 215.07—217.12, New York 4378.57—4414.88, Pariz 289.60—291.08, Praga 183.42—184.52, Trst 372.39—375.47.

Promet na zagrebški borzi 31.560 Din. Curiah, Belgrad 7.02, Pariz 20.3775, London 15.155, New York 310.5, Bruselj 72.10, Milan 26.26, Madrid 42.225, Amsterdam 208.85, Berlin 124, Dunaj 17.65, Stockholm 78.20, Oslo 76.20, Kopenhagen 67.70, Praga 12.915, Varšava 58.325, Atene 2.92, Carigrad 2.485, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.70, Buenos-Aires 0.785.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je bila nekoliko slabšeja, vendar tečajji niso nazadovali v znatni meri. Promet je bil nadalje znaten ter je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 1000 kom. 7% inv. posojilo 100.000, 8% Bler. posojilo 2000 dol. in 7% Bler. posojilo 4000 dol.

Ljubljana, 7% invest. pos. 76—78, agrarji 47—49, vojna škoda 384—387, 6% begl. obv. 66—67,

8% Bler. pos. 75—77, 7% Bler. pos. 67—68, 7% pos. DHB 72—75.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 75—78 (78), vojna škoda 385—387, 6% begl. obv. 67.50 bl., 8% Bler. pos. 75—77, 7% Bler. pos. 67—67.50 (67.50, 67.75), 7% pos. DHB 70 den. — Delnice: Narodna banka 6000 den., Priv. agr. banka 362—206, Osj. sladk. tov. 145 den., Trboveljska 125—128.

Belgrad, Drž. papirji: 7% invest. pos. 77—78, agrarji 48—50, vojna škoda 387—388 (387, 388), 2., 3. 387—388 (387, 388), 6% begl. obv. 67.50—68 (69, 68), 3. 67—67.50 (67.50), 8% Bler. pos. 79.50 bl., 7% Bler. pos. 66.50—67.25 (67), — Delnice: Narodna banka 5750 bl., Priv. agr. banka 367 bl.

Žitni trg

Razpoloženje na žitnem trgu je zelo čvrsto. Posebno se to pozna pri pšenici, kjer se potrjujejo veči o uspešnem zaključku pogajanj naše države z Avstrijo glede dobave 5000 vagonov pšenice. Seveda se nakup te količine ni začel, pozna pa se ugodno že vesi samo na trgu. Cene pšenice se danes gibljejo med 127.50—130. Prav čvrsta je tudi koroza, v kateri je znaten izvoz in sicer v Avstrijo, Češkoslovaško in Švico. Pričakujejo se pa še večji nakupi Nemčije, tako da je splošno razpoloženje za korožo čvrsto in zahtevajo zanjo pariteta Indija je 72—75. Tudi za kasnejše termine je koroza čvrsta in tako zahtevajo zanjo za april-maj 75—80. Moka je čvrsta in stane po kakovosti 210—230. Debeli otrobi so v ceni narasli na 110.

Ljubljana. (Franko nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu.) Pšenica 79 kg 2% bač. 133—136, oves 89—94, koroza času primerno suha s kval. gar. bač. 73—74, ban. 70—71, moka brez prometnega davka nišla bač. in ban. 210—230, št. 2 bač. 195—215, št. 5 bač. 175—195, otrobi debeli 100 do 105, drobni 85—90.

Novi Sad. Pšenica bač. potiska 127—129, slav. 127—129, srem. 124—125, ban. 122—126, oves bač. srem. 84—86, slav. 86—88, rž bač. 117.50—120, ječmen bač. srem. 65.66 kg 117.50—120, bač. srem. 67.68 kg 130—135, otrobi bač. srem. 79—81, ban. 78—80. Ostalo neizpremenjeno. Tendence vzdržana. Promet srednji.

Budimpešta. Tendence stalna. Promet srednji. Pšenica marec 14—17, zaklj. 16.95—16.97, maj 17.27—17.50, zaklj. 17.26—17.27, rž marec 13.68—13.85, zaklj. 13.66—13.68, maj 13—14.05, zaklj. 13.98—13.99, koroza maj 12.10—12.27, zaklj. 12.15—12.17.

Javljamo žalostno vest, da je danes umrl naš ustanovitelj in 30 letni predsednik, tovariš

Matija Kobentar

odlikovan za državne zasluge.

Predragi pokojnik, katerega so odlikovale vse vrline pravega gasilca in ki je v življenju posvetil mnogo svojega dela in truda gasilski ideji, bomo ohranili v najčastnejšem in trajnem spominu.

Pogreb blagopokojnega bo v soboto, dne 9. februarja 1935 ob 16 popoldne.

Hrušica, dne 7. februarja 1935.

Prostovoljna gasilska četa Hrušica.

Vsem, ki ste ga poznali, naznanjamo globoko žalostno vest, da nas je danes ob 6 zjutraj zapustil naš iskreno ljubljani, nepozabni, srčno dobri sin, brat, svak in stric, gospod

Anton Hribovšek

diplom. pravnik

v 28. letu svoje dobe, po daljši bolezni, lepo pripravljen za odhod v večnost.

Pogreb preblijega rajnika bo v soboto, dne 9. februarja ob 10 dopoldne na domačem pokopališču.

Dušo draga pokojnika priporočamo v pobožno molitev.

Motnik nad Kamnikom, dne 7. februarja 1935.

Globoko žalujoči:

mamica, bratje, sestra, svakinja in nečaki.

V globoki žalosti naznanjamo tužno vest, da je naša ljubljena mama, stara mama, sestra, teta, svakinja in tašča, gospa

Ema Baraga

roj. Staral

mestna babica

dne 6. l. m. po daljši, težki bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno umrla.

Pogreb bo v petek, dne 8. februarja t. l. ob pol petih popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 7. februarja 1935.

Amalija por. Faganel, Friderika por. Leitgeb, hčerki. Ludvik, sin, in ostalo sorodstvo.

Björnsterne Björnson:

Deklica s Prisoj

»Naj te le povoha,« je rekel oče in ga tako sunil, da se je zvrnil. Thorbjørna je bilo še bolj sram, ker je Ingrida bila zraven. Ona pa je stopila k njemu in ga božala.

Cez nekaj mesecev sta oba res šla na Prisoje. Potem ju je prišla obiskat Seneva, inkar sta onadva zopet njo obiskala. In tako so postelj hodili drug k drugemu v vas, dokler niso dorastli. Thorbjørn in Seneva sta tekmovala, kdo se bo bolje učil. Hodila sta v isto šolo in Thorbjørn je tako uspešno napredoval, da ga je pastor vzel v svojo skrb. Ingrida je bila počasnejša, pa sta ji Seneva in Thorbjørn pomagala. Ingrida in Seneva sta se tako navezali druga na drugo, da so jima ljudje rekli »beli jerebički«, ker sta zmeraj skupaj hodili in sta imeli močno plave lase.

Včasih se je dogajalo, da je Seneva bila huda na Thorbjørna, ker je bil preveč divji in se je venomer pretepala. Tedaj je vedno posredovala Ingrida in ju je pomirila, da sta zopet bila dobra prijatelja. Če pa je Seneva imela zvedela za pretep, Thorbjørn tisti teden ni smel na Prisoje, in še drugi teden je težko šlo. Nihče pa ni smel o čem takem črnuti Samund. »Pretrd je s fantom,« je dejala njegova žena in vsem velela molčati.

Ko so torej dorastli, so vsi trije postali lepi otroci: vsak je bil po svoje lep. Seneva je bila visoka in vitka, imela je svetloplave lase, nežen obraz in mirne modre oči. Kadar je govorila, se je smehljala. Ljudje so rekli, da je sreča priti blizu njenega smehljaja.

Ingrida je bila manjša in bolj polna, imela je še bolj svetle lase ter majhen, okrogel ter mehak obrazek. Thorbjørn pa je bil srednje postave, a lepega in močnega stasa. Imel je temne lase, temnomodre oči, jasno obličje in močne kosti. Kadar je bil jezen, je govoril, da zna vsaj tako dobro pisati in brati kakor učitelj in da se v vsej dolini nikogar ne boji — »razen očeta«, je v mislih pristavil; rekel pa seveda tega ni. Thorbjørn bi bil že zgodaj rad šel k birmi, a se mu ni posrečilo.

»Dokler boš hodil v šolo in k nauku, si še vedno deček in te lažje krotim!« je dejal njegov oče.

Tako so nazadnje on, Seneva in Ingrida skupaj hodili k pastoru k nauku. Tudi Seneva je dolgo čakala; saj je bila že v šestnajstem letu.

Človek nikdar dovolj ne zna, ko javno izpoveduje svojo vero,« je vedno pravila njena mati in njen oče, Guttorm Solbakken je seveda pritril.

Zato ni čuda, da so se oglašali že prvi snubeči — eden je bil sin veljavnega moža, drugi pa bogat sosed.

»To je pa že od sile! Saj ni bila še niti pri birmi!« je rekla mati.

»Seveda, treba jo bo pustiti k birmi,« je menil oče. Ampak Seneva tega ni vedela.

Farovške ženske so Senevo rade imele, vabile so jo k sebi ter se z njo pomenkovale. Ingrida in Thorbjørn pa sta ostala zunaj pri drugih. Nekoč mu je neki deček rekel: »Zakaj pa še ti nisi smuknil notri? Saj ti jo bodo pred nosom požrle!« Ta prerokba je prinesla fantu veliko bunko nad očmi. Odslej so ga dečki dražili s Senevo, ker se je izkazalo, da ga nobena druga stvar bolj ne razjezi.

Ker so ga dražili, jih je povabil v gozd blizu župnišča na pretep. Tistih, ki se jih je Thorbjørn moral

otepati, je bilo vedno več, nazadnje že celo krdelo. Deklici sta že odšli, zato ni bilo nikogar, ki bi jih bil mogel razgnati. Pretep je postajal vedno hujši. Nihče ni hotel odnehati in novi nasprotniki so rinili vanj. Zato se je moral braniti, kakor je vedel in znal. Priletela je marsikatera, ki je pozneje javno pričala, kaj se je zgodilo. Ljudje so tudi zvedeli, zakaj so se fantje tepli. Tako je bilo v dolini dovolj govorjenja.

Prihodnjo nedeljo Thorbjørn ni hotel iti v cerkev. Ko bi bil moral drugič iti k pastoru, se je delal, češ da je bolan. Zato je šla sama Ingrida. Ko se je vrnila, jo je prašal, kaj je Seneva rekla. »Nič,« je odgovorila.

Ko je prihodnjič zopet šel k pastoru, je mislil, da vsi ljudje gledajo za njim in da se mu birmanci na tihem posmehujejo. A Seneva je prišla kesneje ko drugi in je dolgo ostala pri pastorejvih. Bal se je, da ga bo pastor oštel, da je kmalu spoznal, da sta edina človeka v dolini, ki o pretepu nič ne vesta, njegov oče in pastor. To bi bilo torej v redu. A hudo si je belil glavo, kaj naj stori, da bi zopet mogel govoriti s Senevo. Sedaj si prvikrat ni upal prositi Ingrido, naj posreduje. Po nauku je Seneva zopet šla v župnišče. On pa jo je čakal, dokler je kaj drugih bilo na dvorišču. Slednjič je moral sam oditi. Ingrida je namreč že med prvimi odšla domov.

Drugi dan je Seneva prišla prva ter se sprehajala z neko gospodično in mladim gospodom po pastorejvem vrtu. Gospodična je izkopala nekaj cvetlic in jih dala Senevi. Mlad gospod je pomagal. Thorbjørn pa je stal zunaj med drugimi in gledal. Ona dva sta razlagala Senevi — tako na glas, da so vsi lahko slišali — kako naj vsadi cvetlice. Seneva je obljubila, da jih bo sama vsadila, da bo prav tako narejeno, kakor so ji pokazali.

Jela: »Kako pa je sedaj s tvojo pravdo za dediščino?«

Nela: »Menda dobro. Moj odvjetnik se je že zaročil z menoj.«

Zdravnik: »Šest vrčkov piva ste torej vsak dan popili? Dovoliti vam moram le polovico tega, kar ste doslej pili.«

Bolnik: »Gospod doktor, mislim, da sem vendar le nekaj več popil.«

Slikar: »Pomisli, danes sem dobil naročila za tri portrete.«

Prijatelj: »Vidiš, da ljudje niso tako slabi, kakor jih slikas.«

Priznanje. Star vlomilec, ki je bil pravkar oproščen, svojemu zaščitniku, mlademu začelniku: »Gospod doktor, vi ste največji up svojega stanu. Kot star praktik vam to že lahko rečem...«

Imenitna restavracija. Gost: »Gospod plačilni, ta-le ied ni niti za psa.« Plačilni: »Prosim, tukaj imate pritožno knjigo; pri nas se le pismeno zmerjamo.«

Inserirajte v „Slovincu“!

Urednik: Viktor Cenčič.

† Dr. Valentin Rožič

Ljubljana, 7. febr.

Senator dr. Valentin Rožič je danes ob 14.40 po kratki boleznii in hudem trpljenju umrl v Leonišču. S pokojnikom odhaja v večnost markantna osebnost v javnem in političnem življenju. Pokojnik je bil rojen 2. sept. 1878 v Olševku pri Sv. Trojici pri Moravčah. Bil je pristen in šegav Moravčan. Po gimnazijski maturi, ki jo je l. 1901 napravil v Ljubljani, se je posvetil filozofskemu študiju na graški univerzi. L. 1908 je napravil doktorat, nakar se je posvetil privatnemu delu. Udeleževal se je takratnega političnega dela in je bil najprej dolgo let tajnik SLS, nakar se je preselil v Celovec, kjer se je živahno udeleževal slovenskega političnega dela med koroškimi Slovenci. Bil je tajnik Družbe sv. Mohorja. Jeseni l. 1915 je bil poklican k vojakom ter je bil v vojni do 3. novembra 1918. do prevrata. Nato je odšel v Celovec, da organizira narodnopolitično delo med koroškimi Slovenci.

Nemška deželna vlada v Celovcu ga je povsod nadzirala in ga napovedal internirala v Spitalu, pozneje v Litznerhofu, nato v Trebesingu, naposled pa ga je poslala celo v Gmünd na Gor. Avstrijsko, da bi ga tako odrezala od vseh stikov z osvobodeno Slovenijo in s koroškimi Slovenci. V internaciji se je nahajal do 3. 8. 1919. L. 1920 je bil imenovan za profesorja na Tehnični srednji šoli v Ljubljani. Vpokojen pa je bil leta 1931, da je mogel kandidirati na takratni Živkovičevi listi. Ker ni s svojo kandidaturo

prodril, je bil pozneje imenovan za senatorja. Na Tehnični srednji šoli je poučeval slovenščino, zemljepis in domoznastvo.

Pokojnik se je tudi publicistično udeleževal. V Celovcu je l. 1914 izdal brošuro »Spomenik na Gosposvetskem polju«, po prevratu pa »Jugoslavija in njene meje. I. del. Koroška«, dalje »Slovenski Korotani«, »Plebiscit v Koroški Sloveniji«, »Boji za Koroško«. V Mohorjevih knjigah je objavil tudi več spisov poljudnoznanstvene vsebine.

Pokojnik, ki se je zadnja leta udeleževal jugoslovanske notranje politike, je po svojem srcu ostal koroški Slovenec. Kolikokrat je izdal svojo tajno željo, da bi se vrnil nazaj v to slovensko deželo, kjer je vložil najlepšo dobo svojega javnega življenja in vso ustvarjajočo navdušenost svoje mladosti. Saj ga ni bilo govora, bodisi doma v Sloveniji, bodisi v senatu, v katerem bi ne bil vedno prišel nazaj na vprašanje Koroške in njenih zapuščenih Slovencev, ki so baš za časa njegovega delovanja na Koroškem pokazali tako silno narodno odpornost. Ni ga kraja, ni je vasice, ki je ne bi bil pokojnik na Koroškem oblezel in menda je tudi ni kmetije, kjer bi njegov dobrodušen značaj in njegova vesela narava ter njegova prepričevalna slovenska beseda ne ustvarjali prijateljev, ki so še danes, 15 let, odkar dr. Rožič ni smel več tja, jamstva slovenskega narodnozavednega trajanja. Greš v Zilo, greš na dječko stran, greš v Podjuno, povsod poznajo dr. Rožiča, povsod so se njegovim veselim dvopim smejali, povsod se ob njem za slovenstvo navduševali. Po plebiscitu je bil kakor iztrgan iz svojega naravnega delokroga, ki mu tostran Karavank ni mogel najti pravega nadomestila.

Z dr. Rožičem lega v grob pobornik za slovenske narodne manjšine, veder katoliški značaj, očarljiv govornik, velik dobrotnik. Saj je znano, da ga je tudi njegova zadnja leta pri vsem njegovem delovanju vodila le želja, ne da samega sebe uveljavlja, ker sebičnosti ta slovenski katoliški mož ni poznal, ampak da najde zaposlitve svojemu vedno žuborečemu duhu in da dela in deli dobrote. Koliko naših dijakov, koliko naših pridnih malih nameščencev in nameščenk, je rajni s pomočjo svojih zvez in vplivov rešil dnevnih skrbi, ko so zadnja leta čestokrat stali pred pošastno bodočnostjo. Siroka javnost tega ne ve, morda, toda tisti vedo, ki jim je bil pokojni srčnodobri dr. Rožič tihi pomočnik in prijateljski dobrotnik. Ve to pa tudi Bog, ki mu je ta krščanski mož zvesto služil in ki ga bo v večnosti odaroval za vse, kar je storil v nesebičnem delu za narod kot tak in za najbolj revne med njim še posebej. Bog mu daj večni mir in pokoj! Zaljubljeni gospej soprogi in ostalim sorodnikom naše globoko sožalje!

Podrobnosti o nesreči pri Goričanah

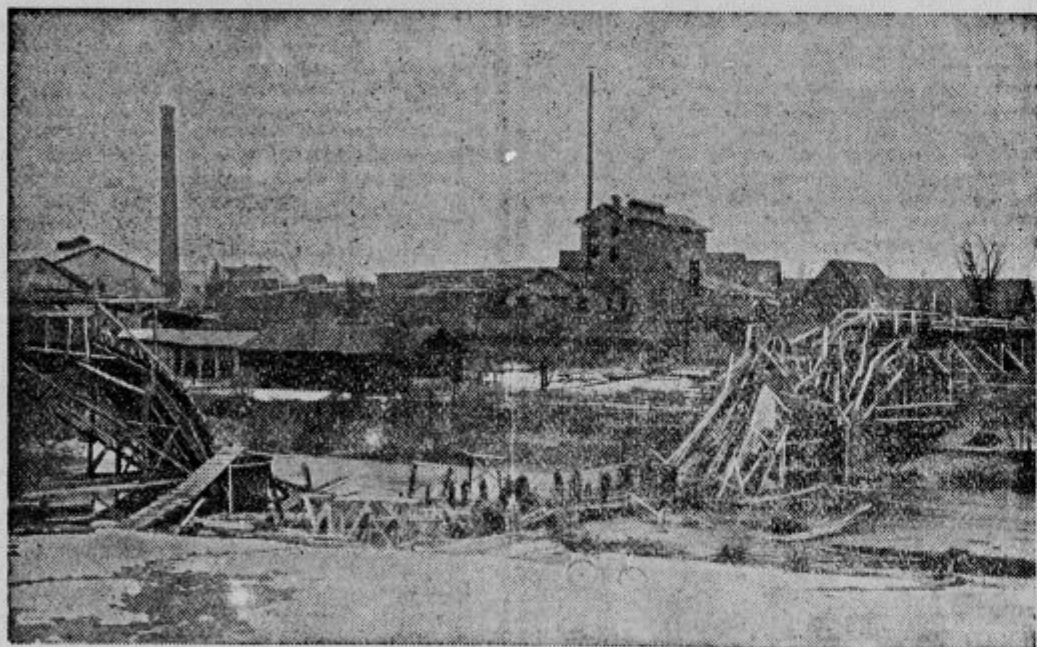

Foto: J. Gaber, Medvode.

Goričane, 7. februarja.

Medvodska občina se je dolgo borila, preden je dosegla pri merodajnih oblasteh odlok, da se na mestu prejšnjega lesenega občinskega mostu, zgradi nov, železobetonski most. Prvi načrt je napravil univ. prof. inž. dr. Kasal, ki pa ni bil odobren ter je nato tehnični oddelek banske uprave po inž. Vilherju izdelal nov, za približno 150.000 Din cenejši načrt. Ko so bila lani po leti razpisana oddajna dela, se je pri občini zglasilo 9 ponudnikov. Proračun banske uprave za gradnjo mostu je znašal 436.382 Din. Od vseh ponudnikov je bil najcenejši G. Emil Tomažič, stavbenik v Ljubljani, ki je poprejši zgradil most čez Soro pri Škofji Loki in je gradil tudi škofjeloško šolo. Na seji, pri kateri je šlo za to, komu se dela oddajo, sta bila dva konkurenta. G. Tomažič kot najnižji ponudnik in tvrdka »Obnova«, ki ima svojo centralo v Belgradu in katere lastnik je inž. Turner in ki ima svojo podružnico tudi v Ljubljani. »Obnova« je na dotični seji svojo ponudbo toliko znižala, da jo je zenačila s ponudbo Tomažičevo. Na dotični seji so nekateri odborniki poudarjali, da je pri »Obnovi« vložen domač kapital in da je tvrdka specialno gradbeno podjetje za mostove. Občinski svet se je pod višjim pritiskom naposled odločil za »Obnovo«, ki je dela zlicitala za nekaj nad 350.000 Din.

Tvrdka je pričela z deli sredi meseca oktobra. Občina je tvrdki med drugimi stavila pogoje, da morajo biti pri delu zaposleni domačini in da mora najnižja meza znašati 3 Din na uro. Tvrdka je res delavce plačevala po 3 Din, nekatere pa po 4 Din za uro. Začetnih je bilo 20 do 30 delavcev, ki so zadnji čas proti božičnim praznikom delali noč in dan. Most je bil v surovem stanju dovršen tik pred božičem. Ko je poteklo 6 tednov, se je tvrdka odločila, da prične z razopajenjem. Kakor smo že omenili, so ta dela pričeli predvčerajšnjim. Delavci so delali prav previdno.

Danes dopoldne je prispela v Goričane posebna komisija tehničnega oddelka banske uprave, ki je vse dopoldne in popoldne pregledovala po katastrofi nastali položaj. Komisijemskemu ogledu so prisostvovali tudi zastopniki podjetja, papirnice in medvodske občine. Kaj je komisija dognala, trenutno še ni mogoče objaviti.

Se nekatere podrobnosti o katastrofi! Oba hudo poškodovana in v Ljubljano bolnišnično prepeljana Marolt in Kopač sta sedaj izven vsake varnosti. Na nju se je zgrnilo največ tramovja, ki je nad lokom tvorilo lesen most, na katerem so bile napeljene tračnice za dovoz gramozov v vagončkih. V veliki nevarnosti je bil delavec Babnik. Ta je stal spodaj pod lokom ob vodi. Ko je začel najprej rahel, pozneje močan tresk, je toliko odskočil, da ga ni betonski masiv posul. Babnik bi bil drugače našel grob pod betonsko maso in težavno bi ga bilo izkopati. Sreča je bila velika, da se delavci še niso spravili na delo pod lok, kajti vsi bi bili podtuli in njih družine bi bile danes brez družinskih skrbnikov. Babnik je vašemu poročevalcu izjavil: »Bilo je nekaj strašnega. Ko je beton padel v vodo, se je Sora visoko zapenila. Bilo je vse belo!« Drugi delavec pa je omenil: »Bil sem na fronti kaj takega pa tudi na fronti nisem doživel.« Mnogi občivci pripovedujejo, da jih je spreletela silna groza, kar okameneli so, ko so videli, kako se most podira s truscem in treskom. Vodni curki so pljuskali do 30 m visoko. Oba stranska loka, ki sta dolga 18 m, sta ostala nepoškodovana. V vodi leželi masiv je sedaj povzročil, da je Sora proti papirnici narasla za 20 cm.

— Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, ahujšanju, bledici, oboletosti žlez, izpuščenju na koži, tvorbi uravnava »Franz Josef« voda izborna toli važno delovanje črevesa.

„Henrik, gobavi vitez“ v Nemčiji

Slovensko rudarsko in delavsko društvo »Sveta Barbara« in »Slovensko društvo rožnega venca« v Gladbecku je priredilo dne 21. januarja krasno uspešno prireditev. Dopoldne so imeli naši izseljenci v Nemčiji mašo in pridigo v kapelici bolnišnice, nato pa božičnico, katere se je udeležila domala vsa slovenska naselbina. Zborovalce je pozdravil predsednik »Svete Barbare« Dobrave, nato pa je spregovoril za Slovence zaslužni vikar g. Tensundern, kateremu je predsednik izrekel čestitke obeh društev k imenovanju konzistorijalnega svetnika lavantinske škofije. Sledila je uprizoritev Meškove božične drame »Henrik, gobavi vitez«. Igro je našel gospod Schiller, načelnik odsega odseka rudarskega in delavskega društva »St. Lambert«, za kar mu je

izrekel predsednik priznanje. Kroji igralcev in uprizoritev je bila prvovrstna ter so predvajalci želi mnogo odobravanja.

Pisatelj drame Meško je našim izseljencem k tej uprizoritvi pisal: »Naj bi vam zato bil ta večer, kakor da sedite tu doma ob nas in se pomenujemo v svojem jeziku, v slovenski govorici. V duhu bom med vami in se bom srčno veselil, če vam bo igra naredila topel in prijeten večer in vas tembolj priklenila na našega predobrotnega Boga Očeta nas vseh, najbolj ljubečega Očeta njih, ki so revni in trpijo.«

K lepi prireditvi je izrazilo priznanje tudi gladbeško krajevno časopisje, zlasti »Gladbecker Volkszeitung«.

Pismo iz Garmisch-Partenkirchena

Japonci na nemških zimsko-sportnih tekmah

Iz razgovora z g. E. Tsuruoko, članom olimpijskega odbora.

Garmisch-Partenkirchen, 4. febr.

Kakor sem že poročal, se nahajajo točasno v Garmisch-Partenkirchenu najrazličnejši narodi in celo Japonci ne manjka. Njihovih tekmovalcev sicer za enkrat še ni, toda japonski pripravljalni odbor za prihodnjo olimpijado je poslal svojega člana E. Tsuruoka, da pripravi vse potrebno za svoje sportnike, ki bodo prihodnje leto tekmovali v Garmisch-Partenkirchenu na zimskih in v Berlinu na letnih olimpijskih igrah. Na drugi strani pa ima omenjeni Japonci tudi to nalogo, da preštudira vse sportne naprave, podnebje, prehrano, sploh vse, kar je važno za sportnike, ki hočejo doseči kak uspeh na tako važnih tekmah, kakor so olimpijske igre. Je to izredno prijazen človek, ki pazno motri vsa tekmovalja, zraven pa tudi sam smuča. Govori tudi nemško, sicer slabo, a vendar toliko, da se da sporazumeti z njim. Naprosil sem ga, če bi mi hotel povedati nekaj o sportu na Japonskem, o udeležbi na prihodnjih olimpijskih igrah itd., kar mi je radevolje ustregel.

»Kako dolgo ste že v Evropi, do kdaj namestite ostati tu in kakaj ste pravzaprav prišli sem?«

Od meseca novembra preteklega leta sem že v Evropi. Nahajam se stalno v Nemčiji, kjer ostam do prihodnjih olimpijskih iger. Prišel sem zato, da vse potrebno pripravim za japonsko ekspedico, ki se udeleži prihodnjih olimpijskih iger. Na drugi strani pa je važno, da preštudiram podnebje, razne sportne naprave itd. in da stalno poročam domov v vseh stvareh, ki so potrebne za doseg čim boljših uspehov.

»Koliko japonskih sportnikov pa pride na olimpijske igre prihodnje leto?«

Za zimsko sportne panoge v Garmisch-Partenkirchenu jih postavimo kakih 40 in sicer za tek na dolge proge, skoke, za kombinacijo, za smuk in slalom, hokey ter umetno drsanje. — Na letno olimpijado v Berlinu pa pride okrog 100 naših sportnikov in sportnic. V Berlinu nastopimo v lahki atletiki, plavanju, veslanju, jahanju, boksu, rokoborbi, telovadbi, hokeju, nogometu, jadrnanju, baseballu ter korbballu. V lahki atletiki in plavanju nastopimo z moškimi in ženskami. Kakor gotovo veste, imamo eno plavalno, ki ima sama tri svetovne rekorde in to na 200, 400 in 500 m.

»V kateri panogi boste po vašem mnenju dosegli na prihodnji olimpijadi najboljše uspehe?«

Vsekakor v plavanju, kjer imamo nič manj kakor 5 svetovnih rekordov in ni izključeno, da se bo do olimpijskih iger pojavila še kaka nova zvezda. Tudi v lahki atletiki, zlasti v skokih in v maratonskem teku upamo na dober plasma. In v sprintu se bomo morda uveljavili. Slabi pa smo v metih, saj veste Japonci smo mahni ljudje, pri metih pa se uveljavljajo le bolj veliki sportniki. Čudno se mi zdi, da se udeležite tudi telovadnih tekmah. Ali se tudi pri vas goji telovadba v taki meri, da se boste lahko podali v tako hudo mednarodno konkurenco?

Naši telovadci so bili prvičkrat v mednarodni borbi na olimpijskih igrah v Los Angeles-u. Tedaj so se slabo odrezali, kar je razumljivo, ker so bili prvič na mednarodnih tekmah. Od tedaj so pa mnogo napredovali, tako, da upamo, da bomo tudi v tej panogi — če ne odločilno posegli vmes — pa vsaj častno zastopali svoje domovino.

»Ali imate morda kake trenerje?«

Ne! Vse delamo sami z lastnimi močmi. Prav v nobeni panogi nimamo tujih trenerjev.

»Kako pa propagirate potem pri vas sport, da je tako razširjen in na tako visoki stopnji?«

V ljudskih in srednjih šolah imajo po 2—3 ure na teden telovadbe oziroma sporta. Na univerzi gojitev telesnih vaj ni obvezna, vendar imamo ravno na visokih šolah veliko število internacionalcev. Pa tudi država skrbi za propagando telesnih vaj. Pri prosvetnem ministru imamo poseben pododdelek v to svrhu. Amaterska sportna zveza gradi stadione, igrišča, telovadnice, prireja tečaje, sploh skrbi za vse, da se sport čim bolj razvija, denar pa daje deloma država, deloma pa ljudstvo samo potom zbirk.

»V zadnjem času se bje velik boj med vami, Italijo in Finsko glede olimpijskih iger, ki se vrše. Mi hočemo na vsak način, da se vrše olimpijske igre pri nas in sicer v Tokiu. Zdi se mi pa, da bo rešitev tega vprašanja precej težka zadeva, da

Japonec g. Tsuruoka, delegat japonskega olimpijskega odbora (na desni) v pogovoru z našim poročevalcem g. I. Kermavner-jem

siravno na drugi strani rad priznam, da je Japonci leta 1910. Kaj mislite vi glede tega?«

»Koliko časa bi pa bilo treba pravzaprav potovati na Japonsko?«

Potovanje preko Sibirije bi trajalo najmanj 2 tedna (na eno stran), po morju pa celo 35 dni. Iz tega torej sledi, da bi vsak evropski atlet porabil samo za potovanje 30, oziroma 70 dni.

»Ali se Japonska zelo pripravlja na Garmisch-Partenkirchenu in Berlin?«

Vse je na delu, lahka atletika je že celo leta 1933 usmerila svoje delo na berlinske igre.

»Ali imate za umrlo atletinjo Hitomi, katere je v Amsterdamu obhudoval ves svet, kako nadomestilo?«

Na žalost ne. Se danes žaluje ves japonski narod za njo, sportniki pa sploh ne moremo preboleti bolečin, ki nam jih je zadala njena nepričakovana smrt.

»Kako pa je v splošnem s sportom na Japonskem?« Koliko odstotkov naroda se bavi s telesnimi vajami?«

Sport je pri nas zelo razširjen. Lahko se reče, da goji 30 odstotkov naših ljudi sport. Svet namreč premalo pozna sporte, ki jih goji naše ljudstvo in katerih ni v programu olimpijskih iger.

»Ali imate morda še kaj povedati o vašem sportu?«

Najpopularnejši sport pri nas je baseball, v katerem imamo vsako soboto in nedeljo tekme, katerih se udeležuje 50.000 in več gledalcev. Nato pride nogomet, na tretjem mestu je boks in šele nato pride na vrsto plavanje in lahka atletika. Pa me ne smete napačno razumeti. To je vrstni red po katerem lahko presodite interes Japoncev za posamezne sportne panoge. Drugače pa je naš plavalni sport in lahka atletika — kakor vam je znano, na visoki stopnji.

Se več stvari sva se pomenila s tem prijaznim Japoncem, ki mi je radevolje odgovarjal na vsa vprašanja. Za proti uslugo pa ni hotel drugega od mene, da mu pošljem »Slovenec«, ki bo o tem poročal in pa, da ga vzamem popoldne malo v smučarski tečaj, kar sem mu seveda radevolje ustregel.

I. K—er.

Ljubljanske vesti:

Zasedanje banovinskega sveta

Ljubljana, 7. februarja.

Danes dopoldne je banovinski svet se vedno nadaljeval obravnavo o kmetijskem skladu. Govorili so k tej točki Bajuk, Janžekovič, Kuhar, Jereb, Detela, Gornjak in drugi. Dohodki kmetijskega sklada so bili v nasprotju z izdatki obravnavani zelo kratko. Na razna vprašanja je pojasnjeval podban dr. Pirkmajer, nakar je bil banovinski sklad v celoti sprejet.

Podban dr. Pirkmajer je posebno naglašal, da je pri nas banovinska taksa na živinske potne liste ostala neizpremenjena in v primeri z drugimi bano. vinami nizka. Ta banovinska taksa bo pri nas vrgla 700.000 Din, ki bodo šli vsi v kmetijski skladu ponovno za kmetijske namene. V načelu je bilo določeno, da plačujejo to takso kupci živine.

Proračun kmetijskega sklada je bil nato odobren, nakar je govoril načelnik gozdarskega oddelka banske uprave inž. Sivice, ki je v glavnem naglašal:

Vsa gozdarska službena mesta pri banski upravi v lanskem letu niso bila zasedena, zaradi česar ni bilo možno opravljati službe tako, kakor bi bilo potrebno. V gozdarskem oddelku samem so bila mesta izpopolnjena šele do konca leta 1934. Za nekatere gozdarske zadeve je banovina določila nekaj sredstev v proračunu, in sicer za drevesnice 5000 Din podpora, za pogozdovanje golčav 60.000 Din, za oddajo brezplačnih gozdnih sadik 5000 Din, za prehrano gozdarskih učencev nižje gozdarske šole v Mariboru 50.000 Din. Poročal je nato o uspehih gozdarske šole v Mariboru, ki ima poseben banovinski proračun ter jo je že pred tremi leti prevzela od države banovina.

Banovinskih drevesnic je 13, ki merijo 7,5 ha. Te drevesnice se vzdržujejo same. Lani so oddale okoli 3.200.000 gozdnih sadik, leta 1933 2.530.000 in leta 1932 2.974.000. Pogozdovanje, sodeč po oddanih sadikah, napreduje. Okoli 1.150.000 sadik je bilo oddanih po polovični ceni ali brezplačno. Spomladi pa dobijo siromasni prosilci še okoli 100.000 sadik. Banovinske drevesnice imajo sedaj zalogo 11.100.000 gozdnih sadik. Letos bi mogle drevesnice oddati

○ Ustanovni občni zbor Društva brezposelnih profesorjskih kandidatov bo v nedeljo, dne 10. l. m. ob 10 na državni učiteljski šoli (moški oddelki). Vse brezposelne diplomirane filozofe pozivamo, da se obnega zboru gotovo udeležijo. Vabljeni so tudi vsi, ki se za stvar zanimajo. — Pripravljalni odbor.

○ Rokodelski oder. Veseloligra »Konec stanovanjske krize« se je pri prvi uprizoritvi v Rokodelskem domu občinstvu tako priljubila kakor malokatera igra. Da ustrežejo opetovano izraženi željam, jo bodo igralci Rokodelskega doma v nedeljo 10. l. m. ponovili. Režija je v spretnih rokah g. Janika Novaka. On je priznan komik in vpliva kot režiser na vse igralce tako, da pride zabavni del v igri do popolne veljave. Predprodaja vstopnic bo v nedeljo od 10 do 12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12. — Pričetek igre je v nedeljo zvečer ob pol osmih.

○ Gasperček nastopi v nedeljo ob 3. in 5. uri v Vzajemni zavarovalnici. Miklošičeva c. pri predstavah Rudeča kapica in »Gasperčekov konj«. Otroci pridite. Predprodaja vstopnic v trafiki Union in pred vsako predstavo. Sedeži po 6, 5, 4 Din, stojališča po 2 Din.

○ Šolarji se puntajo. Na neki ljubljanski šoli je bil izključen neki učenec. Ta je menda pozneje govoril, da bo streljal na svojo bivšo razredničarko. Iz tega so nastale razne govorice. Uredništvo je o tem prejelo dopis in ga v dobri veri objavilo. Sedaj smo se prepričali, da so te govorice silno pretrane. Res je, da je bil en učenec izključen, vse drugo pa je plod ljudske domišljije.

○ Popolna razprodaja bluz, damskih in otroških oblačil ter igralnih hlač itd. po skrajno nizkih cenah. M. Kristofič Bučar, Stari trg 19.

25% popusta 25%

od

cerkvenih govorov dr. M. Opeka

dobi kdor kupi

celo zbirko do 15. III. 1935

Cela zbirka obsega 24 zvezkov ter stane nevezana Din 466 — s popustom pa samo Din 349.50.

H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva 2

Kulturni obzornik

† Ks. Sander Gjalški

V sredo, 6. februarja opoldne je umrl nestor hrvatskih pisateljev — Ksaver Babić-Gjalški. Z njim so Hrvati izgubili enega svojih najboljših pisateljev sploh, ki je po Senoi zavzel v književnosti njegovo mesto prvaka v zgodovinski povesti ter je kot Turgenjev zagorske vasi užival največjo popularnost. Spada brez dvoma med najbolj brane pisatelje. — Rodil se je leta 1854 v Gređicah v starem uglednem domu, kjer je bil oče odvetnik in iskren Hrvat ter pristaša Gajevega ilirizma. V književnost je vstopil razmeroma kasno — kot naš Stritar. — Končal je že vse študije, ko je napisal svojo prvo črtico »Illustriissimi Battoryche«, ki pa jo je tiskal šele 10 let kasneje in je takoj prevzela vse Hrvate. O tem prvem uspehu točno pred 50. leti piše kritik Maraković v zadnjem Hrvatskem kolu (knjiga XV.). Ko je takoj nato izšel še poljski prevod njegove novice, je Babić dobil pogum in napisal celo vrsto romanov pod psevdonimom Sander Gjalški, pod katerim je postal slaven. — Pustil je državno službo in se posvetil samo pisateljevanju.

Znani so njegovi romani o propadu hrvatskega plemstva (U novom dvoru, Maricon). Dal je portrete našega študenta (U noći), podozrelega učitelja (Gjurjica Agićeva), pesnika (Radmilović), inženjerja (Janko Borislavić), političarja (Zivotopis jedne ekscelencije) in ilirca iz leta 1848 (Za materinsku Rijeko). Najbolj pa so mu uspeli prelepe slike malih ljudi iz Zagorja, ki so mu prinesle ima zagorskega Turgenjeva, namreč njegove novele: Pod starim krovovima. Pripovedi brez naslova, Bijede priče, roman Na rodnojo grudi. — Dal je tudi dobre zgodovinske romane (Osvit, Male epizode iz davnih vremena itd.), ki so samo utrđile njegov sloves. — Tik pred vojno je Gjalški izdal svoje zbrane spise v 27 zvezkih, kar ga označuje kot enega najplodovitejših hrvatskih pisateljev. — Gjalški kot pisatelj pripada realistiom Turgenjevega kova, ki ljubi pripovedovanje, tipe in — dia-

lektične debate. Napeti modernisti so ga nekoč pač odklonili (Nevistić), toda vedno bolj se je zopet dvigal njegov sloves, in to čimbolj smo si zopet želeli realizma in domače grude. Od Senoe gre direktna pot v naturalistično pobarvanega realista Gjalškega, in že pri teh obeh dobimo motive in tipe propadajočega plemstva, ki jih je v sedanjem času tako ironično in trpko prikazal Krleža. Toda Gjalški je ostal vedno miren pripovednik, širok epik, kakršnjega današnja Hrvatska ne more več pokazati. V grob lega velik pisatelj, zadnja priča lepih časov.

Gjalški ni bil samo predsednik Društva hrvatskih književnikov, temveč se je pečal tudi s politiko ter je bil leta 1917 zagrebški veliki župan. Bil je tudi član Akademije znanosti in umetnosti. Eden njegovih sinov je prof. Babić, slikar in velik prijatelj Slovencev, drugi pa tajnik jugoslovanskega konzulata na Dunaju.

Slovenci se pridružujemo splošni hrvatski žalosti in se klanjamo spominu velikega rodoljuba in pisatelja.

Književni večer PEN-a

v Mariboru

Literarni večer v Ljudski univerzi, 1. februarja. Uvodno besedo v ta literarni večer, ki so ga priredili ljubljanski pen-klubovci, je govoril prof. France Kolbar, ki je danes pač naš najboljši literarni kritik. Njegova literarna kritika prehaja v kulturno filozofijo. Stavki teke uvodnega govora so bili skrbno premišljeni in izdelani, brez vsakdanjih fraz, brez splošnih premetlih in obrabljenih misli iz razvoja naše literature je s kratkimi potezami skušal označiti posamezne pesnike in pisatelje, ki so prišli brati: Gradnik, Goljo, Kraigherja, Franceta Albrehta in Miška Kranjca.

Gradnik svojih pesmi ni bral toliko občinstvu, kolikor sebi, pa še to slabo. Saj človek se je s skrbjo in radovednostjo prejel vpraševal: Kako je bilo brati ti pesniki svoja dela, ker jih navadno sami najslabše bere. Ni sicer to nujno, toda pri nas, kjer se govorjena beseda tako malo kultivira, že kar vsakdanje. Pesem mora biti podana takra, da poslušavca zgrabi in mu reče prav v dušo: Gradnik pa je razočaral. Kultura v glasu in govoru se pozna pri Golju. S tem-

Beg iz podrte stavbe JNS

Belgrad, 7. februarja. m. Narodne skupščine ni več! S tem dejstvom so se morali sprijazniti poslanci, ki se sedaj vračajo semkaj iz svojih volilnih okrajev, kjer so prebili zadnje tedne na agitaciji za dopolnilne senatorske volitve. Vse skupščinske prostore karakterizira od snoči sem velika nervoznost. Poslanci hodijo sem in tja s hitrimi koraki in se ustavljajo po hodnikih ter izmenjavajo misli. S svojimi tovariši se potem v skupinah podajajo v predsedništvo vlade in notranje ministrstvo ter prosijo za sprejem pri predsedniku vlade in notranje ministru. — V teh kabinetih je danes čakalo za sprejem nad 40 bivših poslancev, ki sedaj ne vedo, ne kod ne kam.

Casnikarji, ki so pod prejšnjimi vladami bili neke vrste Lazarji, ker so se morali zadovoljevati z drobtinami, ki so jih dobivali od sej vodstva do pred kratkim močne in edinozveličavne JNS, so kakor prerajeni. Ze od ranih ur sem so na nogah ter stikajo po vseh skupščinskih klubih za vestmi. Zarana sem se napotil v glavni klub JNS, v prvo nadstropje sedanje skupščine: vse polno poslancev; drugokrat so bili ti prostori prazni in pusti. Poslanci so prihajali šele proti deseti uri. Danes jih je vse polno ter srebajo črno kavo, čitajo časopise ter razpravljajo o notranji situaciji.

Vsi so zbegani

Vsi so zbegani. Razumljivo dejstvo, saj so se vrste te do pred kratkim vsemočne stranke tako zrahlele, da se danes že jasno čuti pokanje preperelega, črvicega tramovja navidezno mogočne stavbe, zgrajene z nasiljem in terorjem mogotcev JNS. Casnikar je že po svoji časnikarski dolžnosti dožan, da mora biti povsod zraven, tudi tamkaj, kjer se dogajajo največje katastrofe. Tako tudi čisto lahko prenaša to pokanje preperelega tramovja stavbe JNS ter samo š: z okrepljeno radovednostjo pričakuje trenutka, ko se bo vse to zrušilo in pokopalo pod seboj one nesrečnike, ki se pravčasno niso mogli rešiti. Zato pa sedaj vse beži iz te stavbe, ki je zapisana propasti, ter išče varnejših zavetišč. Poslanci JNS se že delj časa niso marali več zbirati v svojem poslanskem klubu ter so za svoja posvetovanja in razgovore iskali druge prostore v skupščini.

Zadnji zdihljaji JNS

Tako je bilo v prvem nadstropju narodne skupščine. V drugem nadstropju so pa kraljevali poslanci dravske banovine. Tudi ta lokal je nudil danes isto skazeno sliko. Tu se nahajala večina Kramerjevih poslancev, ki so prav tako zbegani. Razumljivo, da v belgrajski politični javnosti nista ostali neopaženi dve konferenci ožjega štaba JNS, na katerih so nekateri prvaki te stranke zahtevali, da je sedaj nastopil čas, ko se bo treba motriti vladno s kritičnim očesom in — o kolika napačnost! — ob priliki prihodnje proračunske razprave zavzeti čisto opozicijsko nacionalno stališče napram vladi Bogoljuba Jevtića. Ni ostalo prikrito tudi to, da je štab JNS zahteval tudi seznanj vseh poslancev, da bi se ugotovilo, na katere bi se lahko zanesli. Pa so na istih konferencah morali ugotoviti za sebe porazno dejstvo, da je takih poslancev samo peščica in da je »borba čisto izključena«.

Razumljivo je radi tega zbegano poslancev iz dravske banovine, članov JNS, katere glavni tajnik je dr. Kramer, ki je »uspel, da je stranko postavil na tako trdna tla, da bi lahko kljubovala vsem viharjem«. Na kako trdno podlago je dr. Kramer postavil svojo stranko, naj vam pove to: glavni funkcionar te stranke je danes zatrijeval vsemu dopisniku, da stoji JNS pred razpadom. Nestvor se pač nikdar ni mogel razviti v dober organizem, tako tudi tukaj ne. Ni pomagalo ne nasilje, kakršnega naši kraji niso poznali od turskih časov, nasilje, ki je on-srečilo na stotine in stotine jugoslovanskih državljanov, ki so zagrešili samo to, da so zvesto ljubili svojo domovino, državo, ter se niso marali pokoravati željam in nemoralnim zahtevam JNS, ker so vedeli, da has ta stranka s svojim zloglasnim postopanjem ruši zadovoljstvo in mir v tej državi. Ni pomagalo vse skupaj nič. JNS je bila samo mrtna črka na papirju ter se je držala samo do tedaj, dokler je imela oblast v svojih rokah. Eno so bile veličine te stranke, drugo je bil narod.

JNS ni več!

Skupščina je razpuščena. Ukaz o njeni razpuščitvi so objavile tudi današnje »Službene novice«. Poslancev ni več. Treba je iti na delo in se boriti za mandate in zaupanje naroda, za katerega so imei samo bič. Zato je danes vladalo veliko zanimanje za to, kaj bosta sedaj napravila dr. Kramer in Pucelj, ki sta bila pri zadnjih dopolnilnih senatorskih volitvah izvoljena za senatorja. Ali se bosta odpovedala senatorski časti in vstopila v borbo za po-

slanski mandat ali ne, ali pa bosta iz varnega zaštitja v senatu opazovala ogorčeno borbo, ki se napoveduje.

Kakor vidite, težke skrbi! Najtežje za dovčejanje poslance dravske banovine, ker so bili imenovani še do včeraj navdušeni in strastni pristaši JNS, da se pa že čujejo govorice, da še ni gotovo, če bo ta stranka sploh šla na volitve. Veliko vprašanje je zato za vse te poslance, ali bodo ostali zvesti JNS, katere glavni tajnik je dr. Kramer in s katero so se povsod bahali in štiri leta nasilja počeli, ali se pa bodo kot srednjeveški soldnerji uvrstili v druge tabore in pljuvali na vse to, kar so še včeraj proglasili za svoji politični credo.

Zgodovina razpada

Težke skrbi preganjajo vso to preplašeno družino. Poslanski klub JNS je dobil prvo razpoko že meseca aprila 1932. Tega leta se je oddvojil od njega dr. Nikić ter ustanovil svoj Narodni kmetijski klub. Vanj so vstopili poleg dr. Nikića dr. Gruber, dr. Lončarevič, Lovro Krležević in Stefan Valjavec.

Okolnra istega leta je klub poslancev JNS dobil močnejši sunek od nekotiko poslancev tako zvane brisolske akcije. Tega meseca so ustanovili pristaši te akcije jugoslovanski narodni klub. Vanj so vstopili Hodžera, dr. Keš-levič, dr. Lukić, Miloš Dragović, Stazić, dr. Metkoš, dr. Bačić, Perko, Krstić, Trpković, Jovan Misirlić, dr. Vošnjak in Jordan Babanović. Ko so ti poslanci sklenili, da bodo ustanovili novo stranko, so se povrnil v matični klub Stavra Trpković, Babanović in Vošnjak, ki se je vrnil v poslanski klub zaradi tega — tako so danes zatrijevali vašemu dopisniku člani vodstva Jugoslov. narodne stranke — ker je bil mnenja, da se stranka ne bo mogla organizirati, ker ni na razpolago dovolj denarnih sredstev. Siranko so ustanovili dne 1. maja 1933, definitivno pa je bila potrjena dne 14. februarja 1934. Kongres te jugoslovanske narodne stranke je bil 25. novembra 1934.

Zadnji so izstopili iz kluba poslancev JNS poslanci, ki jih je vodil Nikola Preka, in so ustanovili Narodni klub. To je bilo leta 1933 pred proračunsko debato. S Preko so ustanovili Narodni klub Gjuro Lusić, dr. Kežulj, Joso Batinić, Petrak in Pavlić. Klubu je predsedoval najprej Nikola Preka, jeseni lanskega leta pa je bil izvoljen za predsednika skupščinskega Narodnega kluba sedanji minister dr. Kežulj. V imenu tega kluba je podal ob njegovi ustanovitvi v plenumu narodne skupščine posebno deklaracijo Nikola Preka, ki je bila nato predmet ostrih napadov za časa proračunske debate 1. 1933.

Proglas na narod

Belgrad, 7. febr. m. Danes od 5 do 7 je trajala seja ministrskega sveta. Po seji so navzoči časnikarji stali več vprašanj notranjemu ministru Velimirju Popoviću, ki je časnikarjem na njihovo vprašanje odvrnil, da so se na seji reševala tekoča vprašanja. Časnikarji so notranjemu ministru stali vprašanje, če odgovarjajo resnici vesti, da bo v najkrajšem času vlada izdala proglas na narod. Notranji minister je časnikarjem to vest potrdil.

Belgrad, 7. febr. m. Ker je narodna skupščina razpuščena in ker so razpisane nove volitve za 5. maj, so zaključene tudi seje senata, in to do 5. junija, ko se bo senat sestal na izredni sešestanek.

Nositelji list

Hodžera

Belgrad, 7. febr. m. Že na zadnji seji izvršilnega odbora Jugoslovanske narodne stranke je bilo sklenjeno, da se bo ta stranka udeležila letošnjih poslanskih volitev, ter je bilo že na tej seji sklenjeno tudi, da bo nosilec liste predsednik glavnega odbora te stranke, narodni poslanec Svetislav Hodžera. Jugoslovanska narodna stranka misli že te dni pričeti z volilno agitacijo, ki jo misli okrepiti predvsem v mesecu aprilu. Stranka bo v ta namen priredila po vseh banovinskih mestih velike shode. Ta shod bo v Ljubljani verjetno 22. aprila letos.

Dr. Maček

Pariz, 7. febr. TG. Havašov poročevalec v Belgradu poroča, da je voditelj bivše hrvatske seljačke stranke dr. Maček, ki je bil nedavno pomiložen, sprejel ponudbo, da postane nosilec vseh državne liste v stranki, ki bi jo sestavljala hrvatska seljačka stranka z Davidovičevimi opozicijsko skupino srbskih demokratov in s srbi ki zemljedariki pod vodstvom dr. Dragoljuba Jovanovića. Zadnje čase so se baje vodila tudi že pogajanja med nekaterimi predstavniki bojevniških skup n »Zbor« imenovanih in dr. Dragoljubom Jovanovićem v smislu sodelovanja na političnem polju.

duš. Da bi učinkovitost tega lepega smotra, realiziranega v dneh 7. in 8. septembra 1934, ostala trajna ter zajela čim širše kroge v našem narodu, je pripravljalni odbor priredil knjigo z gorenjim naslovom, ki je izšla pred nekaj dnevi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Vsebuje ne samo kratek oris priprav in prireditelj kongresa, marveč tudi verski obnovi namenjene govore dne 7. septembra, prirejene in porazdeljene pod stanovskim vidikom. Motivacija za to je s kratkimi, pa krepkimi potezami začrtana v poglavju »Idejni načrt evharističnega kongresa«, kjer je med drugim poudarjeno: »Zavedamo se dejstva, da se mora verska izobrazba vršiti po stanovih...« (str. 10). Verska obnova naj ne preraja splošno človeka, ampak človeka v določenem stanu, to je kmeta, roko. delca, uradnika, in naj mu iz poklica pokaže nalogo in način verske obnove« (str. 11). Vršila so se strokovna zborovanja v petih skupinah: posebej za može, žene, fantje, dekleta in izobražence z govori, ki so v tej knjigi objavljeni kot referati. Govori, govorjenje v prvih štirih skupinah, so obravnavali le predmete: Evharistija — vir zdravja kmetijskega občestva; Vera — temelj slovenske kmetijske kulture; Socialni apostolat naših mož. — Evharistija — duhovna hrana krščanskih mater; Dobrodelnost — merilo ženske veličine; Mati — srce družine. — Evharistija — kvas pristnega fantovstva; Fant in socialno defo. — Evharistija — moč katoliškega deklišva; Izobrazba kmetijskih mladenk; Kmetiska dobrodelnost na vasi. Snov je obdelana v vseh referatih stvarno in poslušalstvu primerno v poljudni obliki. Povečini je tudi dobro zadeta kristocentrična tendenca, ki je plavala kot visok cilj nad kongresom in vsem dogajanjem na njem. Referati za izobražence: Evharistija — luč našega ljudstva; Duhovne osnove naše narodne kulture (ocenjena s pesniškim zanosom, toda gledana v dejstvenosti skozi pretrema očala); Verski apostolat izobrazenca, so snovno globoko zajeti ter bogati dragocenih misli in krepkih pobud. Knjiga, ki obsega 158 strani v veliki osmerki ter je opremljena s slikami, stane 16 Din; če se pa naroči ali kupi po knjigarnah do 1. marca, se dobi za znižano ceno 12 Din. Knjigo prav toplotno priporočamo. Njeno vrednost povečuje niena aktualna porabnost v dobi priprave za letošnji veliki jugoslovanski evharistični kongres.

Dr. Josip Hohnjec.

Evharistični kongres v Mariboru

v Mariboru v dneh 7. in 8. septembra 1934. — Založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Mariborski evharistični kongres je bil v vsem svojem veličastnem poteku prežarjen s svetlim sijem vzvišenih idealov, ki izključno služijo povečanju Boga, prisotnega med nami v Evharistiji, ter obnovi